

Nr 226.

*Kungl. Maj:ts proposition till riksdagen med förslag till
värnpliktslag; given Stockholms slott den 27 mars
1936.*

Kungl. Maj:t vill härmed, under åberopande av bilagda utdrag av statsrådsprotokollet över försvarsärenden för denna dag, föreslå riksdagen att antaga härvid fogade förslag till värnpliktslag.

Under Hans Maj:ts
Min allernådigste Konungs och Herres frånvaro:

GUSTAF ADOLF.

Ivar Vennerström.

Förslag
till
Värnpliktslag.

Härigenom förordnas som följer:

(Nuvarande lydelse.)

(Föreslagen lydelse.)

K A P. I.

Allmänna bestämmelser.

§ 1.

Värnplikt
och värnplikts-
ålder.

Svensk man är värnpliktig från och med det kalenderår, under vilket han fyller tjugu år, till och med det, under vilket han fyller *fyrtiotvå* år.

Är svensk medborgare tillika medborgare i främmande stat och har han hemvist i den främmande staten, bestämmer Konungen, huruvida värnplikt skall åligga honom här i riket.

§ 2.

Värnplikt
för den, som
förvärvat
svensk med-
borgarrätt.

För den, som förvärvat svensk medborgarrätt det kalenderår, under vilket han fyller tjugu år, eller därefter, inträder värnplikten från och med det år, som infaller näst efter det han förvärvat nämnda rätt.

§ 3.

Beväring och
landstorm.

1. Värnplikten fullgöres i beväringen och landstormen. *Beväringen*

§ 1.

Svensk man är värnpliktig från och med det kalenderår, under vilket han fyller tjugu år, till och med det, under vilket han fyller *fyrtiofem* år, dock att inom Gotlands militärområde kyrkobokförd svensk man är värnpliktig från och med det år, under vilket han fyller aderton år, till och med det år, under vilket han fyller *femtiofem* år.

Är svensk medborgare tillika medborgare i främmande stat och har han hemvist i den främmande staten, bestämmer Konungen, huruvida värnplikt skall åligga honom här i riket.

§ 2.

För den, som förvärvat svensk medborgarrätt det kalenderår, under vilket han fyller tjugu år eller, därest han kyrkobokföres inom Gotlands militärområde, aderton år, eller därefter, inträder värnplikten från och med det år, som infaller näst efter det han förvärvat nämnda rätt.

§ 3.

1. Värnplikten fullgöres i beväringen och landstormen. *Tjänsteti-*

(Nuvarande lydelse.)

(Föreslagen lydelse.)

delas i första och andra uppbådet. Tjänstetiden i beväringen är femton år, elva år i första och därefter fyra år i andra uppbådet.

den i beväringen är femton år. Utom i fall, som avses i § 5 mom. 2 andra stycket, är dock tjänstetiden i beväringen för värnpliktig, kyrkobokförd inom Gotlands militärområde, sjutton år.

I krigstid bestämmer dock endast behovet tjänstetidens längd för de inkallade.

I krigstid bestämmer endast behovet tjänstetidens längd för de inkallade.

2. Under den tid, värnpliktig icke tillhör beväringen, tillhör han landstormen.

§ 4.

1. Från värnpliktens fullgörande stadigvarande sjukdom, kroppslig svaghet eller annan dylik orsak icke är duglig till krigstjänst.

Frikallelse och befrielse.

2. Från värnpliktens fullgörande under fredstid *frikallas*:

2. Från värnpliktens fullgörande under fredstid *befrias*:

a) den, som, utan att vara oduglig till krigstjänst, likväl icke är vapenför;

b) den, vilken vid den tidpunkt, då han enligt § 5 är skyldig att inställa sig till inskrivning, har hustru eller barn, som är för sitt uppehälle väsentligen beroende av hans arbete; samt

a) den, vilken vid den tidpunkt, då han enligt § 5 är skyldig att inställa sig till inskrivning, har hustru eller barn, som är för sitt uppehälle väsentligen beroende av hans arbete; samt

c) den, som är ende arbetsföresonen, sonsonen eller dottersonen till orkeslös eller vanför fader, farfader, morfader eller till änka, fränskild eller övergiven hustru eller ogift kvinna, ende arbetsföre fostersonen till orkeslös eller vanför fosterfader eller till fostermoder eller ende arbetsföre brodern till ett eller flera minderåriga eller vanföra faderlösa syskon, dock endast såvida sagda föräldrar, far- eller morföräldrar eller fosterföräldrar eller syskon äro för sitt uppehälle väsentligen beroende av hans arbete.

b) den, som är ende arbetsföresonen, sonsonen eller dottersonen till orkeslös eller vanför fader, farfader, morfader eller till änka, fränskild eller övergiven hustru eller ogift kvinna, ende arbetsföre fostersonen till orkeslös eller vanför fosterfader eller till fostermoder eller ende arbetsföre brodern till ett eller flera minderåriga eller vanföra faderlösa syskon, dock endast såvida sagda föräldrar, far- eller morföräldrar eller fosterföräldrar eller syskon äro för sitt uppehälle väsentligen beroende av hans arbete.

Har sådan för sitt uppehälle av den värnpliktiges arbete väsentligen beroende anhörig, som under c) sägs, av samme värnpliktige erhållit för-

Har sådan för sitt uppehälle av den värnpliktiges arbete väsentligen beroende anhörig, som under b) sägs, av samme värnpliktige erhållit för-

(Nuvarande lydelse.)

(Föreslagen lydelse.)

sörjning alltifrån början av närmast föregående kalenderår eller, där behovet av försörjning uppstått först vid senare tidpunkt, alltifrån behovets uppkomst, skall den värnpliktige även i det fall, att han icke är den ende arbetsföre sonen, sonsonen, dottersonen, fostersonen eller brodern, *frikallas* från värnpliktens fullgörande under fredstid, därest han är den ende, som, såvitt veterligt är, kan lämna nödigt försörjningsbidrag.

sörjning alltifrån början av närmast föregående kalenderår eller, där behovet av försörjning uppstått först vid senare tidpunkt, alltifrån behovets uppkomst, skall den värnpliktige även i det fall, att han icke är den ende arbetsföre sonen, sonsonen, dottersonen, fostersonen eller brodern, *befrias* från värnpliktens fullgörande under fredstid, därest han är den ende, som, såvitt veterligt är, kan lämna nödigt försörjningsbidrag.

§ 5.

Tiden för
inskrivning
m. m.

1. Värnpliktig är skyldig att inställa sig till inskrivning det år, han fyller tjugu år.

2. Tjänstetiden i beväringen beräknas från början av nyssnämnda år, även om den värnpliktige till följd av laga förfall eller beviljat uppskov skulle bliva inskriven först ett senare år.

2. Tjänstetiden i beväringen beräknas från början av nyssnämnda år eller, för värnpliktig, kyrkobokförd inom Gotlands militärområde, från början av det år, han fyller aderton år. Vad sålunda sagts skall gälla även för värnpliktig, som till följd av laga förfall eller beviljat uppskov *inskrives* under ett senare år än i mom. 1 sägs samt för inom Gotlands militärområde kyrkobokförd värnpliktig, som dit inflyttar under eller efter det år, han fyller aderton år.

Där inskrivning till följd av den värnpliktiges uteblivande utan laga förfall skett ett senare år, räknas tjänstetiden från början av inskrivningsåret.

Har värnpliktig utan laga förfall eller beviljat uppskov under något år av tjänstetiden uteblivit från honom enligt § 27 under samma år åliggande tjänstgöring, må detta år icke räknas honom till godo såsom tjänsteår i beväringen. Huru förhållas skall, då värnpliktig uteblivit från endast

Där inskrivning till följd av den värnpliktiges uteblivande utan laga förfall skett *senare än i mom. 1 sägs*, räknas tjänstetiden från början av inskrivningsåret.

Har värnpliktig utan laga förfall eller beviljat uppskov under något år av tjänstetiden uteblivit från honom enligt § 27 under samma år åliggande tjänstgöring, må detta år icke räknas honom till godo såsom tjänsteår i beväringen. Huru förhållas skall, då värnpliktig uteblivit från endast

(Nuvarande lydelse.)

(Föreslagen lydelse.)

en del av årets tjänstgöring, bestämmer Konungen.

3. Värnpliktig, varom i § 2 förmäles, är skyldig att inställa sig till inskrivning det år, hans värnplikt tager sin början. *Sådan värnpliktig anses därvid* likställd med den, som förut erhållit uppskov med inskrivning.

§ 6.

1. Yngling, vilken avlagt studentexamen eller erhållit avgångsbetyg från gymnasiet *tredje ring* vid allmänt läroverk eller som vid annan läroanstalt förvärvat ett kunskapsmått, som, enligt vad Konungen förordnar, skall anses däremot svara, så ock yngling, vilken vid navigationsskola avlagt sjökaptens- eller styrmansexamen eller *maskinistexamen av första eller andra klass* må redan det år, då han fyller aderton eller nitton år, anmäla sig till inskrivning.

För bifall härtill fordras att vara vapenför.

2. Annan yngling, än i mom. 1 avses, må ock redan det år, då han fyller aderton eller nitton år, anmäla sig till inskrivning för utbildning till plutonchef eller motsvarande befattning, där han är vapenför och, på sätt Konungen förordnar, visar sig äga förutsättningar för dylik utbildning.

3. Likaledes må annan yngling, än i mom. 1 avses, redan det år, då han fyller aderton eller nitton år, anmäla sig till inskrivning antingen för att utbildas till underbefäl eller fackman vid infanteriet, trängtrupperna eller intendenturtrupperna eller för att från annat inskrivningsområde än Norrbottens uttagas för utbildning vid Norrbottens regemente.

För bifall härtill fordras, att han är vapenför och i övrigt lämplig till den tjänstgöring, vartill han anmäler sig.

en del av årets tjänstgöring, bestämmer Konungen.

3. Värnpliktig, varom i § 2 förmäles, är skyldig att inställa sig till inskrivning det år, hans värnplikt tager sin början, *dock tidigast det år, han fyller tjuugu år. Där med tillämpning härav sådan värnpliktig varder inskriven senare än sistnämnda år, anses han* likställd med den, som förut erhållit uppskov med inskrivning.

§ 6.

1. Yngling, vilken avlagt studentexamen eller erhållit avgångsbetyg från gymnasiet *eller lyceets näst högsta årsklass* vid allmänt läroverk eller som vid annan läroanstalt förvärvat ett kunskapsmått, som, enligt vad Konungen förordnar, skall anses däremot svara, så ock yngling, vilken vid navigationsskola avlagt sjökaptens- eller styrmansexamen eller *övermaskinistexamen eller maskinistexamen av andra klass*, må redan det år, då han fyller aderton eller nitton år, anmäla sig till inskrivning.

För bifall härtill fordras att vara vapenför.

Inskrivning
såsom
underårig.

(Nuvarande lydelse.)

(Föreslagen lydelse.)

4. För en var enligt mom. 1, 2 eller 3 inskriven räknas den i § 3 mom. 1 angivna tjänstetiden i beväringen från och med det år, då han fyllde tjugu år.

4. För en var enligt mom. 1, 2 eller 3 inskriven räknas den i § 3 mom. 1 angivna tjänstetiden i beväringen från och med det år, då han fyller tjugu år, där ej annat följer av stadgandet i § 5 mom. 2 första stycket.

5. Vad i denna lag stadgas om värnpliktiga gäller i tillämpliga delar för de enligt denna paragraf inskrivna, även innan de inträtt i värnpliktsåldern.

§ 7.

§ 7.

Värnpliktigs tjänst.

Vapenför värnpliktig uttages till linjetjänst eller till ersättningsreserven.

Vapenför värnpliktig uttages till linjetjänst eller till ersättningsreserven. *Icke vapenför värnpliktig, som icke är till krigstjänst oduglig, uttages till handräckningstjänst.*

§ 8.

Befrielse under krigstid.

Rörande inskrivna värnpliktigas befrielse från tjänstgöring under krigstid meddelar Konungen de föreskrifter, som för rikets tjänst och det allmännas behov finnas vara påkallade.

§ 9.

§ 9.

Värnpliktig får ej hindras att inställa sig.

Värnpliktig, som är lagstadd eller annorledes i annans tjänst eller arbete antagen, må ej av husbonde eller arbetsgivare hindras att i behörig tid inställa sig till inskrivning, tjänstgöring eller mönstring eller att fullgöra annan honom i denna lag ålagd skyldighet.

Värnpliktig, som är i annans tjänst eller arbete antagen, må ej av husbonde eller arbetsgivare hindras att i behörig tid inställa sig till inskrivning, tjänstgöring eller mönstring eller att fullgöra annan honom i denna lag ålagd skyldighet.

§ 10.

Värnpliktig, ådömd påföljd enligt 2 kap. 19 § strafflagen.

Värnpliktig, vilken är på grund av honom ådömd straffpåföljd utestängd från behörighet och rättigheter, som omförmälas i 2 kap. 19 § strafflagen, må ej fullgöra honom åliggande tjänstgöring. Sådan värnpliktig anses likställd med den, som erhållit uppskov med tjänstgöring.

(Nuvarande lydelse.)

(Föreslagen lydelse.)

K A P. II.

Om de värnpliktigas inskrivning och redovisning.

§ 11.

1. För inskrivning och redovisning av de värnpliktiga, med det i mom. 2 stadgade undantag, indelas riket uti inskrivningsområden och rullföringsområden; varje inskrivningsområde omfattar visst antal rullföringsområden. För vart och ett av dessa områden förordnas en befälhavare (inskrivningsbefälhavare, rullföringsbefälhavare).

§ 10.

För inskrivning och redovisning av de värnpliktiga, med det i § 11 stadgade undantag, indelas riket uti inskrivningsområden och rullföringsområden; varje inskrivningsområde omfattar visst antal rullföringsområden. För vart och ett av dessa områden förordnas en befälhavare (inskrivningsbefälhavare, rullföringsbefälhavare).

Inskrivnings-
och rullförings-
områden.

§ 11.

2. För inskrivning av de värnpliktiga, som äro inskrivna å sjömanshus, samt för redovisning av marinens och flygvapnets å sjömanshus inskrivna värnpliktiga bestämmas särskilda sjö-
rullföringsområden, vart och ett omfattande ett eller flera sjömanshus. För varje sjö-
rullföringsområde förordnas en befälhavare (sjö-
rullföringsbefälhavare), lydande under stations-
befälhavare vid station av flottan.

För inskrivning av de värnpliktiga, som äro inskrivna å sjömanshus, samt för redovisning av marinens och flygvapnets å sjömanshus inskrivna värnpliktiga bestämmas särskilda sjö-
rullföringsområden, vart och ett omfattande ett eller flera sjömanshus. För varje sjö-
rullföringsområde förordnas en befälhavare (sjö-
rullföringsbefälhavare).

Sjö-
rullförings-
områden.

§ 12.

1. Vederbörande mantalsskrivningsförrättare åligger att, sedan mantalsskrivningarna blivit avslutade, med ledning av mantalsslängderna uppsätta fullständiga listor över inskrivnings-skyldiga värnpliktiga. Dessa listor skola för granskning översändas till vederbörande pastorsämbeten, vilka genom anteckning å dem böra upplysa, dels om någon av däruti upptagna värnpliktiga är på grund av honom ådömd straffpåföljd för alltid

§ 12.

1. Vederbörande mantalsskrivningsförrättare åligger att, sedan mantalsskrivningarna blivit avslutade, med ledning av mantalsslängderna uppsätta fullständiga listor över inskrivnings-skyldiga värnpliktiga. Dessa listor skola för granskning översändas till vederbörande pastorsämbeten, vilka genom anteckning å dem böra upplysa, dels om någon av däruti upptagna värnpliktiga avlidit eller avflyttat till annan ort, som, då den är känd,

Åtgärder för
inskrivning
m. m.

(Nuvarande lydelse.)

(Föreslagen lydelse.)

eller för viss tid utestängd från behörighet och rättigheter, som omförmälas i 2 kap. 19 § strafflagen, eller avlidit eller avflyttat till annan ort, som, då den är känd, bör uppgivas, eller är inskriven å sjömanshus, med uppgift på sjömanshuset, dels om och vilka inskrivningsskyldiga värnpliktiga efter mantalsskrivningen inflyttat i församlingen, med uppgivande, där så ske kan, från vilken ort inflyttningen skett, varefter listorna, bekräftade med vederbörande pastorers underskrifter, skola till mantalsskrivningsförrättaren återsändas. Mantalsskrivningsförrättaren insänder dessa listor, behörigen transporterade och summerade, till vederbörande inskrivningsbefälhavare.

bör uppgivas, eller är inskriven å sjömanshus, med uppgift på sjömanshuset, dels om och vilka inskrivningsskyldiga värnpliktiga efter mantalsskrivningen inflyttat i församlingen, med uppgivande, där så ske kan, från vilken ort inflyttningen skett, varefter listorna, bekräftade med vederbörande pastorers underskrifter, skola till mantalsskrivningsförrättaren återsändas. Mantalsskrivningsförrättaren insänder dessa listor, behörigen transporterade och summerade, till vederbörande inskrivningsbefälhavare.

2. Prästerskapet samt landsstatens tjänstemän, synnerligen mantalsskrivningsförrättarna, så ock sjömanshusombudsmännen vare pliktiga att, i allt vad på dem kan ankomma, tillhandagå vederbörande befäl med de upplysningar och det bistånd, som av dem kunna äskas för de värnpliktigas inskrivning och redovisning.

3. Där anteckningar motsvarande församlingsböckerna föras av annan myndighet än prästerskapet, skola prästerskapets skyldigheter enligt denna paragraf åligga sådan myndighet.

4. Närmare föreskrifter om fullgörandet av de åligganden, som i fråga om de värnpliktigas inskrivning och redovisning tillkomma områdesbefälhavare och sjömanshusombudsmän ävensom mantalsskrivningsförrättare och pastorer eller i mom. 3 omförmälda myndigheter, utfärdas av Konungen.

§ 13.

Värnpliktigs
inskrivning.

1. Varje år skall inom de särskilda rullföringsområdena och för de särskilda sjömanshusen å tider och ställen, som, efter det vederbörande inskrivnings- eller sjöfullföringsbefälhavare blivit hörd, bestämmas av Konungens befallningshavande i det län, till vilket rullföringsområdet eller största delen därav hör, eller inom vilket sjömanshuset är beläget, inskrivning förrättas med de värnpliktiga, som under året fylla tjugu år, samt med de äldre värnpliktiga, vilka icke förut blivit inskrivna eller frikallade.

2. Inkallelse till inskrivningsförrättning verkställas av Konungens befallningshavande genom kungörelse och offentligt anslag inom varje kommun.

(Nuvarande lydelse.)

(Föreslagen lydelse.)

§ 14.

1. Vid inskrivningsförrättning är varje till densamma inkallad värnpliktig med undantag av den, som är inskriven å sjömanshus och inmönstrad till sjöfart, skyldig att personligen inställa sig; dock må utan personlig inställelse inskrivas värnpliktig, som i den ordning, Konungen föreskriver, styrker, att han är vapenför, och som antingen finnes enligt § 43 mom. 1 hava visat laga förfall för uteblivandet eller ock innehar anställning utomlands eller uppehåller sig därstädes för idkande av studier eller för utbildning i sitt yrke.

Personlig
inställelse.
Inskrivnings-
bok.

2. Efter inskrivningen erhåller den värnpliktige en inskrivningsbok, varuti skall av vederbörande befäl antecknas vad som är av vikt att känna beträffande hans värnplikt, och med vilken bör följa ett utdrag av denna lag samt av andra lagar och stadganden rörande krigsmakten.

3. Överstiger avståndet mellan inkallad värnpliktigs hemvist inom den ort, där han är kyrkobokförd, och förrättningsstället två nymil, är han berättigad att uppbära den gottgörelse för fram- och återresan mellan dessa orter, som varder särskilt bestämd.

§ 15.

1. Inställelse till inskrivning sker vid inskrivningsförrättning för den ort, där den värnpliktige är kyrkobokförd.

Inskrivnings-
ort.

Värnpliktig, som vistas å annan ort, må dock undergå inskrivning å vistelseorten, men skall i sådant fall utan kallelse anmäla sig hos vederbörande inskrivningsnämnd och därvid avlämna prästbetyg. Sålunda inskriven värnpliktig tillhör fortfarande det område, där han är kyrkobokförd.

2. Inskrivning av värnpliktig, som är inskriven å sjömanshus, sker vid inskrivningsförrättning för det sjömanshus, han tillhör. Sådän värnpliktig må dock undergå inskrivning vid inskrivningsförrättning för annat sjömanshus, i vilket fall det åligger honom att utan kallelse anmäla sig hos inskrivningsnämnden för sistnämnda sjömanshus och därvid, förutom prästbetyg, avlämna intyg från vederbörande sjömanshusombudsman rörande såväl sin befattning inom sjömansyrket som den tid, varunder han varit inmönstrad till sjöfart, eller, om intyg icke kunnat anskaffas, uppvisa sjöfartsbok.

Å sjömanshus inskriven värnpliktig, som tilldelas hären, överföres till det rullföringsområde, inom vilket han är kyrkobokförd.

3. Vad i denna paragraf stadgas om värnpliktig skall äga motsvarande tillämpning beträffande yngling, som enligt § 6 inskrives, innan han inträtt i värnpliktsåldern.

K A P. III.

Om uppskov med inskrivning eller tjänstgöring, så ock om frikallelse i vissa fall. **Om uppskov med inskrivning eller tjänstgöring, så ock om frikallelse eller befrielse i vissa fall.**

§ 16.

Uppskov med
inskrivning
m. m.

1. Uppskov med inskrivning till nästföljande års inskrivningsförrättning meddelas värnpliktig, som av en eller annan möjligen övergående anledning, såsom tillfällig sjukdom, försenad eller otillräcklig kroppsutveckling eller dylikt, vid inskrivningsförrättningen befinnes vara till tjänstgöring oförmögen eller olämplig eller genom de med tjänstgöringen förenade ansträngningarna utsättas för men eller fara.

2. Förefinnes anledning till uppskov enligt mom. 1 ännu vid inskrivningsförrättningen det år, under vilket den värnpliktige fyller tjugufyra år, *frikallas* han från värnpliktens fullgörande under fredstid.

3. Bliver inskriven värnpliktig till följd av sådan orsak, som omförmäles i § 4 mom. 1, oduglig till krigstjänst, äger han att, på framställning hos behörig inskrivningsnämnd, varda *frikallad* från värnpliktens vidare fullgörande.

Uppkommer för inskriven värnpliktig sådant förhållande, som avses i § 4 mom. 2 första stycket *a)* eller *c)* eller andra stycket, äger han, likaledes på framställning hos behörig inskrivningsnämnd, att varda *frikallad* från värnpliktens vidare fullgörande under fredstid.

4. I enahanda ordning skall vidare från värnpliktens fullgörande under fredstid *frikallas*:

a) till svensk medborgare genom naturalisation upptagen utländsk man, som det år, han jämlikt § 5 mom. 3 är skyldig att inställa sig till inskrivning, fyller minst tjugusex år;

2. Förefinnes anledning till uppskov enligt mom. 1 ännu vid inskrivningsförrättningen det år, under vilket den värnpliktige fyller tjugufyra år, *befrias* han från värnpliktens fullgörande under fredstid.

3. Bliver inskriven värnpliktig till följd av sådan orsak, som omförmäles i § 4 mom. 1, oduglig till krigstjänst, äger han att, på framställning hos behörig inskrivningsnämnd, varda *frikallad* från värnpliktens vidare fullgörande.

Uppkommer för inskriven värnpliktig sådant förhållande, som avses i § 4 mom. 2 första stycket *b)* eller andra stycket, äger han, likaledes på framställning hos behörig inskrivningsnämnd, att varda *befriad* från värnpliktens vidare fullgörande under fredstid.

4. I enahanda ordning skall vidare från värnpliktens fullgörande under fredstid *befrias*:

a) till svensk medborgare genom naturalisation upptagen utländsk man, som det år, han jämlikt § 5 mom. 3 är skyldig att inställa sig till inskrivning, fyller minst tjugusex år;

(Nuvarande lydelse.)

(Föreslagen lydelse.)

b) den, som avflyttat från riket och därefter återinflyttat hit, dock under villkor,

att han under det år, han återinflyttat, fyllt minst tjugusex år, och att minst sju år förflutit från avflyttningen till återinflyttningen, häri således icke inberäknad den tid, som vistelsen i riket varat, innan förlorad svensk medborgarrätt återförvärvats; samt

c) en var, som kan med intyg styrka, att han i utlandet gjort militärtjänst under längre tid än i § 27 mom. 1 stadgas.

5. Där, utan att fall, varom ovan i denna paragraf sägs, är för handen, synnerliga skäl därtill föreligga, må Konungen helt eller delvis *frikalla* inskriven värnpliktig, som därom anhåller, från värnpliktens fullgörande under fredstid.

§ 17.

1. Uppskov till nästföljande år med påbörjandet av den i § 27 föreskrivna första tjänstgöring eller tjänstgöring i en följd för värnpliktiga, uttagna till linjetjänst, kan vid inskrivningen medgivas:

a) å sjömanshus inskriven värnpliktig, som enligt intyg från sjömanshusombudsmannen är förhyrd för längre utrikes resa å handelsfartyg och som till följd därav icke utan väsentlig olägenhet kan, så länge resan fortvarar, inställa sig;

b) å sjömanshus inskriven värnpliktig, som gör sannolikt, att han inom ett år efter inskrivningen kommer att söka inträde i sjökaptens-, styrmans-, *förste maskinist-* eller andre maskinistklass vid navigationsskola;

b) svensk medborgare, som minst sju år i följd varit bosatt i utlandet men därefter inflyttat till riket, dock under villkor, att han under det år, han inflyttat, fyllt minst tjugusex år; samt

c) en var, som kan med intyg styrka, att han i utlandet gjort militärtjänst under längre tid än i § 27 mom. 1 stadgas.

5. Där, utan att fall, varom ovan i denna paragraf sägs, är för handen, synnerliga skäl därtill föreligga, må Konungen helt eller delvis *befria* inskriven värnpliktig, som därom anhåller, från värnpliktens fullgörande under fredstid.

§ 17.

1. Uppskov till nästföljande år med påbörjandet av den i § 27 föreskrivna första tjänstgöring eller tjänstgöring i en följd för värnpliktiga, uttagna till linjetjänst, kan vid inskrivningen medgivas:

a) å sjömanshus inskriven värnpliktig, som enligt intyg från sjömanshusombudsmannen är förhyrd för längre utrikes resa å handelsfartyg och som till följd därav icke utan väsentlig olägenhet kan, så länge resan fortvarar, inställa sig;

b) å sjömanshus inskriven värnpliktig, som gör sannolikt, att han inom ett år efter inskrivningen kommer att söka inträde i sjökaptens-, styrmans-, *övermaskinist-* eller andre maskinistklass vid navigationsskola;

Uppskov med
tjänstgöring
m. m.

(Nuvarande lydelse.)

(Föreslagen lydelse.)

c) värnpliktig, som själv förvaltar och brukar honom tillhörig fast egendom eller själv driver honom tillhörig handels-, fabriks- eller annan industriell rörelse och av en eller annan anledning icke varit i tillfälle att på lämpligt sätt ordna om fastighetens eller rörelsens skötande under den tid, han för sin militära tjänstgöring skulle bliva frånvarande; samt

d) värnpliktig, som visar annat giltigt skäl för uppskofs beviljande, såsom att tjänstgöringens fullgörande skulle medföra avsevärt avbräck i fortskriden lärokurs eller eljest bereda honom eller av hans arbete beroende nära anhöriga väsentliga svårigheter eller olägenheter.

Fortfar anledning till uppskov med ovan nämnd tjänstgöring, må förlängt uppskov, varje gång för ett år, av vederbörlig inskrivningsnämnd beviljas den värnpliktige; dock att tjänstgöringen skall taga sin början senast det år, under vilket han fyller tjugufyra år.

2. Yppas för värnpliktig, uttagen till linjetjänst, efter det inskrivningsförrättningen avslutats, sådan anledning till uppskov, varom i mom. 1 förmäles, med påbörjande av den i § 27 föreskrivna första tjänstgöring eller tjänstgöring i en följd, må uppskov med påbörjande av nämnda tjänstgöring till nästföljande år medgivas den värnpliktige i den ordning, Konungen bestämmer. Fortfar anledning till uppskov eller har annan uppskofsanledning av beskaffenhet, som ovan nämnts, yppats före nästinfallande inskrivningsförrättning, åligger det den värnpliktige, där han önskar ytterligare uppskov med ifrågakvarande tjänstgöring, att vid sagda förrättning göra framställning därom hos vederbörande inskrivningsnämnd. Har annat förfall än det, som tidigare föranlett uppskov, yppats så sent, att framställning icke kunnat göras hos inskrivningsnämnden, må förnyat uppskov medgivas i den ordning, Konungen bestämmer.

3. Från redan påbörjad första tjänstgöring eller tjänstgöring i en följd må i den ordning, Konungen bestämmer, hemförlovas till linjetjänst

c) värnpliktig, som själv förvaltar och brukar honom tillhörig fast egendom eller själv driver honom tillhörig handels-, fabriks- eller annan industriell rörelse och av en eller annan anledning icke varit i tillfälle att på lämpligt sätt ordna om fastighetens eller rörelsens skötande under den tid, han för sin militära tjänstgöring skulle bliva frånvarande; samt

d) värnpliktig, som visar annat giltigt skäl för uppskofs beviljande, såsom att tjänstgöringens fullgörande skulle medföra avsevärt avbräck i fortskriden lärokurs eller eljest bereda honom eller av hans arbete beroende nära anhöriga väsentliga svårigheter eller olägenheter.

Fortfar anledning till uppskov med ovan nämnd tjänstgöring, må förlängt uppskov, varje gång för ett år, av vederbörlig inskrivningsnämnd beviljas den värnpliktige; dock att tjänstgöringen skall taga sin början senast det år, under vilket han fyller tjugufyra år.

3. Från redan påbörjad första tjänstgöring eller tjänstgöring i en följd må i den ordning, Konungen bestämmer, hemförlovas till linjetjänst

(Nuvarande lydelse.)

uttagen värnpliktig, för vilken efter tjänstgöringens början i anledning av dödsfall eller annan av honom oberoende händelse inträtt förhållande, på grund varav han är att likställa med i mom. 1 c) eller d) omförmäld värnpliktig.

Fortfar förfallet eller har annan anledning av beskaffenhet, som ovan sägs, till uppskov med den återstående tjänstgöringen yppats före nästinfallande inskrivningsförrättning, åligger det den värnpliktige, där han önskar uppskov med nämnda tjänstgöring, att vid sagda förrättning göra framställning därom hos vederbörande inskrivningsnämnd. Har annat förfall än det, som tidigare föranlett hemförlovning, yppats så sent, att framställning icke kunnat göras hos inskrivningsnämnden, må uppskov medgivas i den ordning, Konungen bestämmer.

4. Värnpliktig, som vid navigationsskola avlagt styrmansexamen och förklarar sig ämna efter avlagd sjökaptensexamen söka anställning såsom *reservofficersaspirant för utbildning till reservofficer vid marinen*, må, på ansökan, gjord inom trettio dagar från det att den för honom i § 27 bestämda tjänstgöringen tagit sin början, i och för avläggande av sjökaptensexamen hemförlovas från pågående tjänstgöring, dock med skyldighet för sådan värnpliktig att fullgöra den återstående tjänstgöringen, om han icke avlagt sjökaptensexamen och vunnit anställning såsom *reserv-*

(Föreslagen lydelse.)

uttagen värnpliktig, för vilken efter tjänstgöringens början i anledning av dödsfall eller annan av honom oberoende händelse inträtt förhållande, på grund varav han är att likställa med i mom. 1 c) eller d) omförmäld värnpliktig.

Fortfar förfallet eller har annan anledning av beskaffenhet, som ovan sägs, till uppskov med den återstående tjänstgöringen yppats före nästinfallande inskrivningsförrättning, åligger det den värnpliktige, där han önskar uppskov med nämnda tjänstgöring, att vid sagda förrättning göra framställning därom hos vederbörande inskrivningsnämnd. Har annat förfall än det, som tidigare föranlett hemförlovning, yppats så sent, att framställning icke kunnat göras hos inskrivningsnämnden, må uppskov medgivas i den ordning, Konungen bestämmer.

Uppskov, som i föregående stycke sägs, må ej av inskrivningsmyndigheterna beviljas för längre tid än sammanlagt tre år.

4. Värnpliktig, som vid navigationsskola avlagt styrmansexamen och förklarar sig ämna efter avlagd sjökaptensexamen söka anställning såsom *reservkadett*, må, på ansökan, gjord inom trettio dagar från det att den för honom i § 27 bestämda tjänstgöringen tagit sin början, i och för avläggande av sjökaptensexamen hemförlovas från pågående tjänstgöring, dock med skyldighet för sådan värnpliktig att fullgöra den återstående tjänstgöringen, om han icke avlagt sjökaptensexamen och vunnit anställning såsom *reservkadett* senast året efter det, då han hemförlovats.

(Nuvarande lydelse.)

(Föreslagen lydelse.)

officersaspirant senast året efter det, då han hemförlovats.

5. Huruvida och i vad mån värnpliktig, som jämlikt mom. 3 eller 4 hemförlovats, må anses hava fullgjort honom åliggande tjänstgöring, ävensom i vilken ordning den återstående tjänstgöringen skall fullgöras, därom meddelar Konungen erforderliga bestämmelser.

6. Uppskov med påbörjande av i § 27 föreskriven annan tjänstgöring än ovan i mom. 1 sägs, så ock hemförlovning från sådan tjänstgöring må beviljas i den ordning, Konungen bestämmer.

KAP. IV.

Om inskrivningsnämnd och inskrivningsrevision.

§ 18.

Inskrivnings-
nämnds
sammans-
sättning.

1. För rullföringsområde skall finnas en inskrivningsnämnd, bestående av en regementsofficer såsom ordförande samt två inom området bosatta, icke militära personer, vilka jämte ett lika antal suppleanter väljas varje gång för två år av landstinget eller, där rullföringsområde utgöres av stad, som ej lyder under landsting, av stadsfullmäktige. En ledamot och en suppleant avgå årligen. Omfattar rullföringsområde landsdelar, hörande under olika landsting, eller landsdel och stad, som ej lyder under landsting, väljas särskilt för varje sådan landsdel eller stad två ledamöter i nämnden jämte lika antal suppleanter. De av landsting eller stadsfullmäktige valda ledamöter eller, i händelse de äro hindrade, deras suppleanter deltaga i nämndens förrättningar endast i vad angår det område, för vilket de blivit valda.

För större rullföringsområde må, där Konungen så bestämmer, finnas två eller flera inskrivningsnämnder, var och en för viss del av rullföringsområdet, sammansatta såsom ovan är föreskrivet.

Nämnden biträdes av läkare ävensom av rullföringsbefälhavaren eller i de fall, Konungen bestämmer, annan officer.

2. För sjömanshus skall finnas en inskrivningsnämnd, bestående av en regementsofficer såsom ordförande och två inom staden, där sjömanshuset är beläget, bosatta, icke militära personer, vilka jämte ett lika antal suppleanter väljas på sätt i mom. 1 är för varje fall stadgat.

Nämnden biträdes av läkare ävensom av sjörullföringsbefälhavaren eller i de fall, Konungen bestämmer, annan officer.

3. För att beslut må kunna av inskrivningsnämnd fattas, erfordras, att samtliga ledamöter äro tillstädes.

§ 19.

Inskrivnings-
nämnds
åligganden.

1. Inskrivningsnämnd för rullföringsområde sammankallas av Konungens befallningshavande i det län, var-

§ 19.

1. Inskrivningsnämnd för rullföringsområde sammankallas av Konungens befallningshavande i det län, var-

(Nuvarande lydelse.)

till området eller största delen därav hörer. Sådan nämnd åligger:

a) att pröva de värnpliktigas duglighet till krigstjänst, vapenförhet och lämplighet för olika slags utbildning;

b) att pröva och besluta om de i §§ 4, 16 och 17 omnämnda frikallelser och uppskov eller, där, enligt vad i § 22 sägs, sådant tillkommer inskrivningsrevision, anteckna vad som i och för avgörandet kan för inskrivningsrevisionen vara av vikt att känna;

c) att, därest för frånvarande värnpliktig företes intyg om kroppslig eller andlig brist av sådan beskaffenhet, att den synes nämnden till fullo ådagalägga hans oduglighet till krigstjänst, utan hinder av den värnpliktiges frånvaro besluta hans frikallelse från värnpliktens fullgörande;

d) att verkställa behörig inskrivning av de värnpliktiga;

e) att i de fall och i den ordning, Konungen bestämmer, verkställa i § 24 stadgad uttagning till linjetjänst och ersättningsreserven eller där, enligt vad Konungen bestämmer, sådan uttagning tillkommer inskrivningsrevision, uppgöra förslag till uttagningen med angivande av de värnpliktigas större eller mindre lämplighet för linjetjänst samt vad eljest i och för uttagningen kan för inskrivningsrevisionen vara av vikt att känna;

f) att mottaga de värnpliktigas anmälningar rörande det truppslag vid hären eller den tjänst vid marinen eller flygvapnet, som de önska bliva tilldelade, ävensom att i de fall och i den ordning, Konungen bestämmer, tilldela inskrivna värnpliktiga olika

(Föreslagen lydelse.)

till området eller största delen därav hörer. Sådan nämnd åligger:

a) att pröva de värnpliktigas duglighet till krigstjänst, vapenförhet och lämplighet för olika slags utbildning;

b) att pröva och besluta om de i §§ 4, 16 och 17 omnämnda frikallelser, *befrielser* och uppskov eller, där, enligt vad i § 22 sägs, sådant tillkommer inskrivningsrevision, anteckna vad som i och för avgörandet kan för inskrivningsrevisionen vara av vikt att känna;

c) att, därest för frånvarande värnpliktig företes intyg om kroppslig eller andlig brist av sådan beskaffenhet, att den synes nämnden till fullo ådagalägga hans oduglighet till krigstjänst, utan hinder av den värnpliktiges frånvaro besluta hans frikallelse från värnpliktens fullgörande;

d) att verkställa behörig inskrivning av de värnpliktiga;

e) att i de fall och i den ordning, Konungen bestämmer, verkställa i § 24 stadgad uttagning till linjetjänst, ersättningsreserven och *handräckningstjänst* eller där, enligt vad Konungen bestämmer, sådan uttagning tillkommer inskrivningsrevision, uppgöra förslag till uttagningen med angivande av de värnpliktigas större eller mindre lämplighet för linjetjänst samt vad eljest i och för uttagningen kan för inskrivningsrevisionen vara av vikt att känna;

f) att mottaga de värnpliktigas anmälningar rörande det truppslag vid hären eller den tjänst vid marinen eller flygvapnet, som de önska bliva tilldelade, ävensom att i de fall och i den ordning, Konungen bestämmer, tilldela inskrivna värnpliktiga olika

(Nuvarande lydelse.)

truppslag och tjänster, eller där, enligt vad Konungen bestämmer, sådan tilldelning tillkommer inskrivningsrevision, uppgöra förslag rörande tilldelningen med angivande av de värnpliktigas lämplighet för olika truppslag och tjänster;

g) att efterfråga, vilka av de värnpliktiga önska uttagas för utbildning till underbefäl eller fackmän vid infanteriet, trängtrupperna och intendenturtrupperna, för utbildning till plutonchef eller motsvarande befattning eller för utbildning i särskild ordning vid Svea livgarde eller vilka värnpliktiga önska uttagas från annat inskrivningsområde än Norrbottens för utbildning vid Norrbottens regemente och från annat inskrivningsområde än Gotlands för utbildning vid Gotlands *infanterikår*, ävensom att enligt föreskrifter, som Konungen meddelar, uppgöra förslag till dylik uttagning, varvid iakttages, att vid lika lämplighet i första rummet ifrågakomma de, vilka anmält sig därtill, samt att för utbildning till underbefäl eller fackmän icke böra uttagas sådana värnpliktiga, som visa, att tjänstgöringens fullgörande skulle bereda dem eller av deras arbete beroende nära anhöriga väsentliga svårigheter eller olägenheter; samt

h) att tillställa inskriven värnpliktigen i § 14 nämnda inskrivningsbok eller skriftligt meddelande angående det beslut, som inskrivningsnämnden fattat.

Över nämndens beslut föres protokoll av ordföranden, därvid från beslut avvikande mening, som blivit framställd av ordföranden eller annan

(Föreslagen lydelse.)

truppslag och tjänster, eller där, enligt vad Konungen bestämmer, sådan tilldelning tillkommer inskrivningsrevision, uppgöra förslag rörande tilldelningen med angivande av de värnpliktigas lämplighet för olika truppslag och tjänster;

g) att efterfråga, vilka av de värnpliktiga önska uttagas för utbildning till underbefäl eller fackmän vid infanteriet, trängtrupperna och intendenturtrupperna, för utbildning till plutonchef eller motsvarande befattning eller för utbildning i särskild ordning vid Svea livgarde eller vilka värnpliktiga önska uttagas från annat inskrivningsområde än Norrbottens för utbildning vid Norrbottens regemente och från annat inskrivningsområde än Gotlands för utbildning *och tjänstgöring* vid Gotlands *infanteriregemente och Gotlands artilleriregemente*, ävensom att enligt föreskrifter, som Konungen meddelar, uppgöra förslag till dylik uttagning, varvid iakttages, att vid lika lämplighet i första rummet ifrågakomma de, vilka anmält sig därtill, samt att för utbildning till underbefäl eller fackmän icke böra uttagas sådana värnpliktiga, som visa, att tjänstgöringens fullgörande skulle bereda dem eller av deras arbete beroende nära anhöriga väsentliga svårigheter eller olägenheter; samt

h) att tillställa inskriven värnpliktigen i § 14 nämnda inskrivningsbok eller skriftligt meddelande angående det beslut, som inskrivningsnämnden fattat.

Över nämndens beslut föres protokoll av ordföranden, därvid från beslut avvikande mening, som blivit framställd av ordföranden eller

(Nuvarande lydelse.)

(Föreslagen lydelse.)

ledamot inom nämnden, eller från beslut avvikande yrkande, som blivit gjort av biträdande läkare, antecknas till protokollet; och skola, innan nämnden åtskiljes, såväl inskrivningslängderna som protokollet underskrivas av nämnden.

annan ledamot inom nämnden, eller från beslut avvikande yrkande, som blivit gjort av biträdande läkare, antecknas till protokollet; och skola, innan nämnden åtskiljes, såväl inskrivningslängderna som protokollet underskrivas av nämnden.

2. Inskrivningsnämnd för sjömanshus sammankallas av Konungens befallningshavande i det län, där sjömanshuset är beläget, och gäller för sådan inskrivningsnämnd i tillämpliga delar vad för den i mom. 1 omförmälda inskrivningsnämnd är föreskrivet.

3. Under den del av året, som infaller emellan inskrivningsnämndens och inskrivningsrevisionens sammanträden, må för inskrivning av värnpliktiga, som uteblivit från den i § 13 omförmälda inskrivningsförrättning, eller ynglingar, som önska bliva inskrivna enligt § 6, de åligganden och befogenheter, som enligt mom. 1 tillhöra inskrivningsnämnd, i den omfattning och i enlighet med de närmare föreskrifter, Konungen meddelar, utövas av inskrivningsbefälhavaren eller, beträffande å sjömanshus inskrivna, av sjörullföringsbefälhavaren.

Beslut, som av områdesbefälhavaren meddelas i sådant ärende, skall underställas näst därefter sammanträdande inskrivningsrevision och må ej gälla, förrän detsamma blivit av revisionen prövat; dock att sjörullföringsbefälhavares beslut beträffande i § 24 mom. 1 a) eller b) nämnd värnpliktig, som med laga förfall varit frånvarande från inskrivningsförrättning, skall gälla, till dess detsamma blivit av revisionen prövat.

4. Sjørullföringsbefälhavaren må även under den del av året, som infaller emellan inskrivningsrevisionens sammanträde och näst infallande inskrivningsförrättning, utöva i mom. 3 omförmälda åligganden och befogenheter beträffande i § 24 mom. 1 a) eller b) nämnd värnpliktig, vilken med laga förfall varit frånvarande från inskrivningsförrättning för sjömanshus eller som haft fast anställning såsom sjökadett, kustartillerikadett, *reserwofficersaspirant*, *mariningenjörselev*, *mariningenjöraspirant*, *marinintendentslev* eller *marinintendentsaspirant*.

4. Sjørullföringsbefälhavaren må även under den del av året, som infaller emellan inskrivningsrevisionens sammanträde och näst infallande inskrivningsförrättning, utöva i mom. 3 omförmälda åligganden och befogenheter beträffande i § 24 mom. 1 a) eller b) nämnd värnpliktig, vilken med laga förfall varit frånvarande från inskrivningsförrättning för sjömanshus eller som haft fast anställning såsom sjökadett, kustartillerikadett, *reservkadett*, *mariningenjörskadett*, *mariningenjöraspirant*, *marinintendentskadett* eller *reservintendentskadett*.

Under nu nämnd tid må jämväl inskrivningsbefälhavare beträffande å

Under nu nämnd tid må jämväl inskrivningsbefälhavare beträffande å sjö-

(Nuvarande lydelse.)

sjömanshus icke inskriven värnpliktig, som haft fast anställning såsom sjökadett, kustartillerikadett, *reserv-officersaspirant*, *mariningenjörselev*, *mariningenjöraspirant*, *marinintendentsselev* eller *marinintendentsaspirant*, utöva i mom. 3 oförmälda åligganden och befogenheter.

Beslut, som av sjörullföringsbefälhavare eller inskrivningsbefälhavare i sådant fall meddelas, skall gälla, till dess detsamma blivit av inskrivningsnämnden prövat.

(Föreslagen lydelse.)

manshus icke inskriven värnpliktig, som haft fast anställning såsom sjökadett, kustartillerikadett, *reservkadett*, *mariningenjörskadett*, *mariningenjöraspirant*, *marinintendentskadett* eller *reservintendentskadett*, utöva i mom. 3 oförmälda åligganden och befogenheter.

Beslut, som av sjörullföringsbefälhavare eller inskrivningsbefälhavare i sådant fall meddelas, skall gälla, till dess detsamma blivit av inskrivningsnämnden prövat.

§ 20.

Besvär över inskrivningsnämnds beslut.

1. Över inskrivningsnämnds beslut må besvär anföras endast av värnpliktig, som beslutet rör. Dessa besvär skola ställas till inskrivningsrevisionen samt inom fjorton dagar efter beslutets meddelande ingivas till Konungens befallningshavande i det län, inom vilket förrättningen ägt rum. Besvären må även inom behörig tid med posten insändas; dock skall i sådant fall behörigen styrkas, att den klagande egenhändigt undertecknat besvärsskriften eller att densamma blivit uppsatt på hans begäran eller med hans samtycke.

2. Över beslut, som meddelas jämlikt § 19 mom. 3, må besvär anföras av den värnpliktige; skolande därvid i tillämpliga delar gälla vad i mom. 1 är föreskrivet rörande besvär över inskrivningsnämnds beslut.

§ 21.

Inskrivningsrevisions sammansättning.

1. För inskrivningsområde jämte inom detsamma belägna sjömanshus skall finnas en inskrivningsrevision, bestående av landshövdingen eller, i händelse denne har förfall eller ämbetet är ledigt, landssekreteraren i det län, till vilket största delen av området hör, såsom ordförande, samt av fyra andra ledamöter, nämligen inskrivningsbefälhavaren ävensom från varje till området hörande län eller ej under landsting lydande stad tre inom länet eller staden bosatta män, som jämte tre suppleanter utses för tre år av landstinget eller för stad, som

§ 21.

1. För inskrivningsområde jämte inom detsamma belägna sjömanshus skall finnas en inskrivningsrevision, bestående av landshövdingen eller, i händelse denne har förfall eller ämbetet är ledigt, landssekreteraren i det län, till vilket största delen av området hör, såsom ordförande, inskrivningsbefälhavaren samt minst tre andra ledamöter, av vilka minst en från varje till området hörande län eller ej under landsting lydande stad. Sistnämnda ledamöter, vilkas antal för varje till området hörande län eller icke under landsting lydande stad be-

(Nuvarande lydelse.)

(Föreslagen lydelse.)

icke lyder under landsting, av stadsfullmäktige. En ledamot och en suppleant avgå årligen.

stämnes av Konungen, utses, jämte lika antal suppleanter, för ett år av landstinget eller för stad, som icke lyder under landsting, av stadsfullmäktige.

Där inskrivningsbefälhavare deltagit i inskrivningsnämnds förhandlingar, förordnas annan lämplig militärperson i hans ställe till ledamot av den inskrivningsrevision, som har att till prövning upptaga samma nämnds beslut.

Där inskrivningsbefälhavare deltagit i inskrivningsnämnds förhandlingar, förordnas annan lämplig militärperson i hans ställe till ledamot av den inskrivningsrevision, som har att till prövning upptaga samma nämnds beslut.

De av landsting eller stadsfullmäktige valda ledamöter eller, i händelse de äro förhindrade, deras suppleanter deltaga i nämnda förrättning endast i vad den angår det område, för vilket de blivit valda.

2. För att beslut må kunna av revision fattas, erfordras, att minst tre ledamöter, däribland den militäre ledamoten, äro tillstädes. Falla vid omröstning till beslut rösterna lika, gälle ordförandens eller, vid förfall för denne, den militäre ledamotens mening.

Revisionen biträdes av en militärläkare och en därtill förordnad civil läkare.

§ 22.

Inskrivningsrevision sammanträder på kallelse av ordföranden. Revisionen åligger:

a) att pröva och avdöma besvär över inskrivningsnämnds beslut;

b) att granska och, där så finnes skäligt, ändra sådana inskrivningsnämnds beslut, rörande vilka avvikande meningar eller yrkanden äro antecknade till protokollet, ävensom varje beslut rörande ärende, som omförmäles i § 19 mom. 1 c);

c) att verkställa rättelse beträffande sådana av inskrivningsnämnd begångna misstag, som kommit till revisionens kännedom;

d) att granska och, där så finnes skäligt, ändra inskrivnings- eller sjö-

§ 22.

Inskrivningsrevision sammanträder på kallelse av ordföranden. Revisionen åligger:

a) att pröva och avdöma besvär över inskrivningsnämnds beslut;

b) att granska och, där så finnes skäligt, ändra sådana inskrivningsnämnds beslut, rörande vilka avvikande meningar eller yrkanden äro antecknade till protokollet, ävensom varje beslut rörande ärende, som omförmäles i § 19 mom. 1 c);

c) att verkställa rättelse beträffande sådana av inskrivningsnämnd begångna misstag, som kommit till revisionens kännedom;

d) att granska och, där så finnes skäligt, ändra inskrivnings- eller sjö-

Inskrivnings-
revisions
åligganden.

(Nuvarande lydelse.)

(Föreslagen lydelse.)

rullföringsbefälhavares beslut i ärende, som jämlikt § 19 mom. 3 blivit revisionen underställt;

e) att i de fall och i den ordning, Konungen bestämmer, verkställa i § 24 stadgad uttagning till linjetjänst och ersättningsreserven;

f) att i de fall och i den ordning, Konungen bestämmer, verkställa tilldelning av värnpliktiga till visst trupp-slag eller viss tjänst;

g) att pröva och besluta angående de i § 17 mom. 1 omnämnda uppskov för sådana värnpliktiga, som av revisionen uttagas till linjetjänst; samt

h) att verkställa uttagning av värnpliktiga för utbildning till underbefäl eller fackmän vid infanteriet, trängtrupperna och intendenturtrupperna, för utbildning till plutonchef eller motsvarande befattning, för utbildning i särskild ordning vid Svea livgarde samt från annat inskrivningsområde än Norrbottens för utbildning vid Norrbottens regemente och från annat inskrivningsområde än Gotlands för utbildning vid Gotlands *infanterikår*.

Inskrivningsrevisionens beslut skola kungöras vederbörande i den omfattning och på det sätt, Konungen bestämmer.

rullföringsbefälhavares beslut i ärende, som jämlikt § 19 mom. 3 blivit revisionen underställt;

e) att i de fall och i den ordning, Konungen bestämmer, verkställa i § 24 stadgad uttagning till linjetjänst, ersättningsreserven och *handräknings-tjänst*;

f) att i de fall och i den ordning, Konungen bestämmer, verkställa tilldelning av värnpliktiga till visst trupp-slag eller viss tjänst;

g) att pröva och besluta angående de i § 17 mom. 1 omnämnda uppskov för sådana värnpliktiga, som av revisionen uttagas till linjetjänst; samt

h) att verkställa uttagning av värnpliktiga för utbildning till underbefäl eller fackmän vid infanteriet, trängtrupperna och intendenturtrupperna, för utbildning till plutonchef eller motsvarande befattning, för utbildning i särskild ordning vid Svea livgarde samt från annat inskrivningsområde än Norrbottens för utbildning vid Norrbottens regemente och från annat inskrivningsområde än Gotlands för utbildning och *tjänstgöring* vid Gotlands *infanteriregemente* och *Gotlands artilleriregemente*.

Inskrivningsrevisionens beslut skola kungöras vederbörande i den omfattning och på det sätt, Konungen bestämmer.

§ 23.

Inskrivningsrevisions beslut, rörande vilket avvikande meningar blivit av minst två ledamöter antecknade till protokollet, skall underställas Konungens prövning; och skola protokollet och övriga handlingar för sådant ändamål genom ordförandens försorg ofördröjligen insändas till försvarsdepartementet. Beslutet gånge dock i verkställighet, där ej Konungen annorlunda förordnar.

Över inskrivningsrevisions beslut må besvär ej anföras.

(Nuvarande lydelse.)

(Föreslagen lydelse.)

K A P. V.

Om de värnpliktigas fördelning och tjänstgöringsskyldighet samt underhåll och förmåner m. m.

§ 24.

1. Till linjetjänst uttagas följande vapenföra värnpliktiga, nämligen:

a) värnpliktiga, vilka avlagt studentexamen eller erhållit avgångsbetyg från gymnasiet *tredje ring* vid allmänt läroverk eller som vid annan läroanstalt förvärvat ett kunskapsmått, som, enligt vad Konungen förordnar, skall anses däremot svara, så ock värnpliktiga, som vid navigations-skola avlagt sjökaptens- eller styrmansexamen eller *maskinistexamen av första eller andra klass*;

b) å sjömanshus inskrivna maskinister och eldare samt av övriga å sjömanshus inskrivna värnpliktiga de, som sex månader eller därutöver varit inmönstrade till sjöfart; samt

c) bland övriga värnpliktiga, enligt de närmare föreskrifter, Konungen meddelar, ett så stort antal, som erfordras för att årskontingenten skall uppgå:

vid hären till 23 283 man, däri ej inräknade de under a) omförmälda värnpliktiga;

vid marinen till 3 400 man, däri inräknade de under b) men ej de under a) omförmälda värnpliktiga; samt

vid flygvapnet till 700 man, däri inräknade de under b) men ej de under a) omförmälda värnpliktiga.

§ 24.

1. Till linjetjänst uttagas följande vapenföra värnpliktiga, nämligen:

a) värnpliktiga, vilka avlagt studentexamen eller erhållit avgångsbetyg från gymnasiet *eller lyceets näst högsta årsklass* vid allmänt läroverk eller som vid annan läroanstalt förvärvat ett kunskapsmått, som, enligt vad Konungen förordnar, skall anses däremot svara, så ock värnpliktiga, som vid navigationsskola avlagt sjökaptens- eller styrmansexamen eller *övermaskinistexamen eller maskinistexamen av andra klass*;

b) å sjömanshus inskrivna maskinister och eldare samt av övriga å sjömanshus inskrivna värnpliktiga de, som sex månader eller därutöver varit inmönstrade till sjöfart; samt

c) bland övriga värnpliktiga, enligt de närmare föreskrifter, Konungen meddelar, *samtliga inom Gotlands militärområde inskrivna samt i övrigt* ett så stort antal, som erfordras för att årskontingenten skall uppgå:

vid hären till 20 945 man, däri ej inräknade *vare sig* de under a) omförmälda *eller de inom Gotlands militärområde inskrivna* värnpliktiga;

vid marinen till 3 500 man, däri inräknade de under b) men ej de under a) omförmälda värnpliktiga; samt

vid flygvapnet till 1 170 man, däri inräknade de under b) men ej de under a) omförmälda värnpliktiga.

De värnpliktigas fördelning på linjetjänst, ersättnings-reserv och handräckningstjänst.

(Nuvarande lydelse.)

(Föreslagen lydelse.)

2. Till ersättningsreserven uttagas övriga vapenföra värnpliktiga.

3. Föreligger för värnpliktig, som uttagits till ersättningsreserven, vid tjänstgöringens påbörjande sådant förhållande, att han är att hänföra till de i mom. 1 a) omförmälda värnpliktiga, skall han enligt de närmare föreskrifter, Konungen meddelar, överföras till linjetjänst.

2. Till ersättningsreserven uttagas övriga vapenföra värnpliktiga.

Föreligger för värnpliktig, som uttagits till ersättningsreserven, vid tjänstgöringens påbörjande sådant förhållande, att han är att hänföra till de i mom. 1 a) omförmälda värnpliktiga, skall han enligt de närmare föreskrifter, Konungen meddelar, överföras till linjetjänst.

3. *Till handräckningstjänst uttagas icke vapenföra värnpliktiga.*

§ 25.

Tilldelning till vapen, truppslag och tjänster m. m.

1. Värnpliktiga tilldelas hären, marinen eller flygvapnet sålunda:

A. Flygvapnet tilldelas:

a) å sjömanshus inskrivna värnpliktiga; samt

b) å sjömanshus icke inskrivna värnpliktiga, allt till det antal, Konungen bestämmer.

B. Marinen tilldelas:

a) å sjömanshus inskrivna maskinister och eldare samt av övriga å sjömanshus inskrivna värnpliktiga de, som sex månader eller därutöver varit inmönstrade till sjöfart, allt i den mån här avsedda värnpliktiga ej enligt av Konungen meddelade bestämmelser skola tilldelas flygvapnet; samt

b) andra värnpliktiga till det antal, Konungen bestämmer.

C. Hären tilldelas alla värnpliktiga, som icke blivit tilldelade flygvapnet eller marinen.

2. Värnpliktiga tilldelas truppslag vid hären samt tjänst vid marinen och flygvapnet på sätt §§ 19 och 22 bestämma.

3. Värnpliktig är skyldig att tjänstgöra vid det truppslag eller uti den tjänst, som han tilldelats, dock att i de fall, Konungen prövar erforderligt, värnpliktig skall vara skyldig fullgöra tjänstgöring även vid annat truppslag eller i annan tjänst, där sådant ej medför förändring av den sammanlagda tjänstgöringstiden.

§ 26.

§ 26.

Underbefäl och fackmän.

Av infanteriet, trängtrupperna och intendenturtrupperna tilldelade, till linjetjänst uttagna värnpliktiga uttagas 20 % för utbildning till underbefäl eller fackmän.

Av infanteriet, trängtrupperna och intendenturtrupperna tilldelade, i § 24 mom. 1 c) omförmälda värnpliktiga uttagas 20 % för utbildning till underbefäl eller fackmän.

(Nuvarande lydelse.)

(Föreslagen lydelse.)

§ 27.

§ 27.

1. Utbildningstid för värnpliktiga, uttagna till linjetjänst.**1. Utbildningstid för värnpliktiga, uttagna till linjetjänst.**

A. Till linjetjänst uttagen värnpliktig, som icke nämnes under B, C eller D i detta moment, är skyldig att, på sätt Konungen närmare förordnar, under fredstid för sin utbildning tjänstgöra det antal dagar, som nedan angives, nämligen:

a) vid infanteriet i sammanlagt *ett*hundrafyrtio dagar, vilken tjänstgöring skall fullgöras:

med en första tjänstgöring om *nittio* dagar, som tager sin början under *första* eller *andra* året, samt

med *två* repetitionsövningar om tjugufem dagar före utgången av *fjärde* året; dock att

värnpliktig, som uttagits för utbildning till underbefäl eller fackman, skall tjänstgöra i sammanlagt tvåhundra-tjugufem dagar, vilken tjänstgöring skall fullgöras:

med en första tjänstgöring om *ett*hundrafemtio dagar, som tager sin början under *första* eller *andra* året, samt

med *tre* repetitionsövningar om tjugufem dagar före utgången av *fjärde* året;

b) vid kavalleriet, artilleriet och ingenjörtrupperna i sammanlagt tvåhundra dagar, vilken tjänstgöring skall fullgöras:

med en första tjänstgöring om *ett*hundrafyrtio dagar, som tager sin början *vid kavalleriet, fältartilleriet och ingenjörtrupperna* under *andra*

A. Till linjetjänst uttagen värnpliktig, som icke nämnes under B, C eller D i detta moment, är skyldig att, på sätt Konungen närmare förordnar, under fredstid för sin utbildning tjänstgöra det antal dagar, som nedan angives, nämligen:

a) vid infanteriet, *trängtrupperna och intendenturtrupperna* i sammanlagt *ett*hundrasjuttiofem dagar, vilken tjänstgöring skall fullgöras:

med en första tjänstgöring om *ett*hundrafemtio dagar, som tager sin början under *inskrivningsåret eller nästföljande* år, samt

med *en* repetitionsövning om tjugufem dagar före utgången av *tredje* året *efter inskrivningsåret*; dock att

värnpliktig, som uttagits för utbildning till underbefäl eller fackman, skall tjänstgöra i sammanlagt tvåhundra-tjugufem dagar, vilken tjänstgöring skall fullgöras:

med en första tjänstgöring om *ett*hundrasjuttiofem dagar, som tager sin början under *inskrivningsåret eller nästföljande* år, samt

med *två* repetitionsövningar om tjugufem dagar före utgången av *tredje* året *efter inskrivningsåret*;

b) vid kavalleriet, artilleriet och ingenjörtrupperna i sammanlagt tvåhundra dagar, vilken tjänstgöring skall fullgöras:

med en första tjänstgöring om *ett*hundrasjuttio dagar, som tager sin början under *inskrivningsåret eller nästföljande* år, samt

Värnpliktiga
utbildningstid
m. m.

(Nuvarande lydelse.)

(Föreslagen lydelse.)

året samt vid fästningsartilleriet under första eller andra året samt

med två repetitionsövningar om trettio dagar före utgången av fjärde året;

c) vid trängtrupperna och intendenturtrupperna i sammanlagt etthundrafyrtio dagar, vilken tjänstgöring skall fullgöras:

vid trängtrupperna i trängtjänst:

med en första tjänstgöring om etthundrafemton dagar, som tager sin början under andra året, samt

med en repetitionsövning om tjugufem dagar före utgången av fjärde året;

vid trängtrupperna i biltjänst:

med en första tjänstgöring om etthundrafemton dagar, som tager sin början under första eller andra året, samt

med en repetitionsövning om tjugufem dagar före utgången av fjärde året;

vid trängtrupperna i sjukvårdstjänst:

med en första tjänstgöring om nittio dagar, som tager sin början under andra året, samt

med två repetitionsövningar om tjugufem dagar före utgången av fjärde året; samt

vid intendenturtrupperna:

med en första tjänstgöring om etthundrafemton dagar, som tager sin början under första eller andra året, samt

med en repetitionsövning om tjugufem dagar före utgången av fjärde året; dock att

värnpliktig, som vid trängtrupperna eller intendenturtrupperna uttagits för utbildning till underbefäl eller fack-

med en repetitionsövning om trettio dagar före utgången av tredje året efter inskrivningsåret;

(Nuvarande lydelse.)

(Föreslagen lydelse.)

man, skall tjänstgöra i sammanlagt tvåhundra tjugufem dagar, vilken tjänstgöring skall fullgöras:

med en första tjänstgöring om ett-hundrasjuttiofem dagar, som tager sin början under första eller andra året, samt

med två repetitionsövningar om tjugufem dagar före utgången av fjärde året;

d) vid flottan i sammanlagt tvåhundra dagar, vilken tjänstgöring skall fullgöras antingen i en följd med början under första eller andra året eller ock, där Konungen till följd av särskilda omständigheter prövar nödigt, i två omgångar, av vilka den ena tager sin början under första eller andra året och den andra fullgöres före utgången av fjärde året;

e) vid kustartilleriet i sammanlagt tvåhundra dagar, vilken tjänstgöring skall fullgöras:

med en första tjänstgöring om ett-hundrasjuttio dagar, som tager sin början under första eller andra året, samt

med en repetitionsövning om trettio dagar före utgången av fjärde året; samt

f) vid flygvapnet i sammanlagt tvåhundra dagar, vilken tjänstgöring skall fullgöras antingen i en följd med början under första eller andra året eller ock i två omgångar, av vilka den ena tager sin början under första eller andra året och den andra fullgöres före utgången av fjärde året.

c) vid flottan i sammanlagt tvåhundra dagar, vilken tjänstgöring skall fullgöras antingen i en följd med början under inskrivningsåret eller nästföljande år eller ock, där Konungen till följd av särskilda omständigheter prövar nödigt, i två omgångar, av vilka den ena tager sin början under inskrivningsåret eller nästföljande år och den andra fullgöres före utgången av tredje året efter inskrivningsåret;

d) vid kustartilleriet i sammanlagt tvåhundra dagar, vilken tjänstgöring skall fullgöras:

med en första tjänstgöring om ett-hundrasjuttio dagar, som tager sin början under inskrivningsåret eller nästföljande år, samt

med en repetitionsövning om trettio dagar före utgången av tredje året efter inskrivningsåret; samt

e) vid flygvapnet i sammanlagt tvåhundra dagar, vilken tjänstgöring skall fullgöras antingen i en följd med början under inskrivningsåret eller nästföljande år eller ock, där Konungen till följd av särskilda omständigheter prövar nödigt, i två omgångar, av vilka den ena tager sin början under inskrivningsåret eller nästföljande år och den andra fullgöres före utgången av tredje året efter inskrivningsåret.

(Nuvarande lydelse.)

B. Värnpliktig, vilken före tjänstgöringens påbörjande avlagt studentexamen eller erhållit avgångsbetyg från gymnasiet *tredje ring* vid allmänt läroverk eller som vid annan läroanstalt förvärvat ett kunskapsmått, som, enligt vad Konungen förordnar, skall anses däremot svara, eller som vid navigationsskola avlagt sjökaptens- eller styrmansexamen eller *maskinistexamen av första eller andra klass*, är skyldig att, på sätt Konungen närmare förordnar, under fredstid för sin utbildning tjänstgöra det antal dagar, som nedan angives, nämligen:

a) vid hären i sammanlagt tvåhundra sextio dagar, vilken tjänstgöring skall fullgöras:

med en första tjänstgöring om minst tvåhundra trettio dagar, som tager sin början under *första året* och som kan uppdelas i tjänstgöringsomgångar, av vilka den sista skall fullgöras före utgången av *fjärde året*, samt

med en repetitionsövning före utgången av *fjärde året*;

b) vid flottan i sammanlagt tvåhundra sextio dagar, vilken tjänstgöring skall fullgöras i en följd med början under *första eller andra året*, samt

c) vid kustartilleriet i sammanlagt tvåhundra sextio dagar, vilken tjänstgöring skall fullgöras:

med en första tjänstgöring om tvåhundra trettio dagar, som tager sin början under *första året* och antingen fullgöres i en följd eller uppdelas på *första och andra året*, samt

(Föreslagen lydelse.)

B. Värnpliktig, vilken före tjänstgöringens påbörjande avlagt studentexamen eller erhållit avgångsbetyg från gymnasiet *eller lyceets näst högsta årsklass* vid allmänt läroverk eller som vid annan läroanstalt förvärvat ett kunskapsmått, som, enligt vad Konungen förordnar, skall anses däremot svara, eller som vid navigationsskola avlagt sjökaptens- eller styrmansexamen eller *övermaskinistexamen eller maskinistexamen av andra klass*, är skyldig att, på sätt Konungen närmare förordnar, under fredstid för sin utbildning tjänstgöra det antal dagar, som nedan angives, nämligen:

a) vid hären i sammanlagt tvåhundra sextio dagar, vilken tjänstgöring skall fullgöras:

med en första tjänstgöring om minst tvåhundra trettio dagar, som tager sin början under *inskrivningsåret* och som kan uppdelas i tjänstgöringsomgångar, av vilka den sista skall fullgöras före utgången av *tredje året efter inskrivningsåret*, samt

med en repetitionsövning före utgången av *tredje året efter inskrivningsåret*;

b) vid flottan i sammanlagt tvåhundra sextio dagar, vilken tjänstgöring skall fullgöras i en följd med början under *inskrivningsåret eller nästföljande år*;

c) vid kustartilleriet i sammanlagt tvåhundra sextio dagar, vilken tjänstgöring skall fullgöras:

med en första tjänstgöring om tvåhundra trettio dagar, som tager sin början under *inskrivningsåret* och antingen fullgöres i en följd eller uppdelas på *inskrivningsåret och nästföljande år*, samt

(Nuvarande lydelse.)

(Föreslagen lydelse.)

med en repetitionsövning om trettio dagar före utgången av fjärde året; samt

d) vid flygvapnet i sammanlagt tvåhundra sextio dagar, vilken tjänstgöring skall fullgöras:

med en första tjänstgöring om tvåhundra trettio dagar, som tager sin början under första året, samt

med en repetitionsövning om trettio dagar före utgången av fjärde året.

C. Värnpliktig, vilken vid inskrivningsförrättning eller hos befälhavaren för det inskrivnings- eller sjöfullföringsområde, vartill den värnpliktige hör, på sätt Konungen närmare förordnar, visar sig äga förutsättningar för utbildning till plutonchef eller motsvarande befattning, må fullgöra sin värnpliktstjänstgöring på sätt under B föreskrives, ändå att han icke avlagt där omförmält kunskapsprov. Har sådan värnpliktig, enligt vad i § 6 mom. 2 sägs, blivit inskriven redan det år, då han fyllde aderton eller nitton år, är han skyldig att fullgöra sin värnpliktstjänstgöring enligt bestämmelserna under B.

Kan det förutses, att yngling, vilken jämlikt § 6 mom. 3 inskrives redan det år, då han fyller aderton eller nitton år, vid inträdet i värnpliktsåldern kommer att hänföras till värnpliktiga, som under B omförmas, är han skyldig att fullgöra sin värnpliktstjänstgöring enligt där meddelade bestämmelser.

D. Idkar värnpliktig, som i punkten B avses, vid någon statens högskola eller annan därmed jämförlig högre läroanstalt studier för utbildning till läkare, tandläkare, apotekare, veterinär eller ingenjör eller eljest i sådana ämnen, att hans insikter kunna vara till särskilt gagn för krigsmakten, eller gör i nämnda punkt avsedd värnpliktig sannolikt, att han kommer att idka sådana studier, må, där hans insikter anses bliva bättre tillgodogjorda genom värnpliktstjänstgöringens fullgörande i annan ordning än i sagda punkt föreskrives, Konungen förordna, att enligt de närmare bestämmelser, Konungen meddelar, tjänstgöringen skall, med rätt till av-

med en repetitionsövning om trettio dagar före utgången av tredje året efter inskrivningsåret; samt

d) vid flygvapnet i sammanlagt tvåhundra sextio dagar, vilken tjänstgöring skall fullgöras i en följd med början under inskrivningsåret eller nästföljande år.

D. Idkar värnpliktig, som i punkten B avses, vid någon statens högskola eller annan därmed jämförlig högre läroanstalt studier för utbildning till läkare, tandläkare, apotekare, veterinär eller ingenjör eller eljest i sådana ämnen, att hans insikter kunna vara till särskilt gagn för krigsmakten, eller gör i nämnda punkt avsedd värnpliktig sannolikt, att han kommer att idka sådana studier, må, där hans insikter anses bliva bättre tillgodogjorda genom värnpliktstjänstgöringens fullgörande i annan ordning än i sagda punkt föreskrives, Konungen förordna, att enligt de närmare bestämmelser, Konungen meddelar, tjänstgöringen skall, med rätt

(Nuvarande lydelse.)

(Föreslagen lydelse.)

brott under viss tid för studiekursens fullföljande, fullgöras med dels militärutbildning, dels fackutbildning och facktjänstgöring. Har ej den värnpliktige före utgången av den tid, under vilken tjänstgöringen fått avbrytas, avlagt de studieprov, Konungen bestämmer, skall den värnpliktige, enligt vad Konungen föreskriver, fullgöra den tjänstgöring, som på grund av bestämmelserna under B åligger honom; och räknas därvid genomgången militärutbildning honom till godo på sätt, Konungen prövar skäligt.

till avbrott under viss tid för studiekursens fullföljande, fullgöras med dels militärutbildning, dels fackutbildning och facktjänstgöring. Har ej den värnpliktige före utgången av den tid, under vilken tjänstgöringen fått avbrytas, avlagt de studieprov, Konungen bestämmer, skall den värnpliktige, enligt vad Konungen föreskriver, fullgöra den tjänstgöring, som på grund av bestämmelserna under B åligger honom; och räknas därvid genomgången militärutbildning honom till godo på sätt, Konungen prövar skäligt.

Finnes i punkten B avsedd värnpliktig duglig endast i viss befattning, må Konungen förordna, att tjänstgöringen skall, enligt av Konungen närmare angivna bestämmelser, fullgöras med dels militärutbildning, dels specialtjänstgöring.

E. Under A nämnd värnpliktig, som uttagits för utbildning i särskild ordning vid Svea livgarde eller från annat inskrivningsområde än Norrbottens uttagits för utbildning vid Norrbottens regemente, må, på sätt Konungen finner gott förordna, fullgöra honom åliggande första tjänstgöring samt första eller första och andra repetitionsövningarna i en följd med början under första eller andra året.

F. Repetitionsövning må icke, där ej Konungen finner nödigt att för särskilda fall annorlunda förordna, äga rum

vid de inom Gävleborgs, Väster-norrlands, Jämtlands, Västerbottens och Norrbottens län förlagda infanteriregementena under tiden från och med den 11 juli till och med den 31 augusti, samt

E. Repetitionsövning må icke, där ej Konungen finner nödigt att för särskilda fall annorlunda förordna, äga rum vid infanteriregementena under tiden från och med den 11 juli till och med den 31 augusti.

(Nuvarande lydelse.)

(Föreslagen lydelse.)

vid övriga infanteritruppförband
under tiden från och med den 11 juli
till och med den 9 september.

**2. Tjänstgöringstid för värnpliktiga,
uttagna till ersättningsreserven.**

Till ersättningsreserven uttagen värnpliktig är skyldig att, på sätt Konungen närmare förordnar, under fredstid tjänstgöra i sammanlagt *ett hundra fyrtio* dagar, vilken tjänstgöring skall fullgöras antingen i en följd med början under *första eller andra året* eller ock med en första och en andra tjänstgöring *under de tre första åren*.

3. Särskilda bestämmelser.

A. I den omfattning sådant finnes kunna ske, äger Konungen medgiva till ersättningsreserven uttagna värnpliktiga *avkortning av den i mom. 2 föreskrivna tjänstgöringstiden*.

B. Därest, på sätt Konungen närmare förordnar, hemförlovning skall äga rum viss tid under pågående första tjänstgöring (tjänstgöring i en följd), äge värnpliktig, som sådant åstundar, efter därom hos vederbörande militärmyndighet gjord framställning, kvarstanna i tjänstgöring intill utgången av den tjänstgöringsperiod, till vilken han inkallats.

C. Enligt de närmare bestämmelser, Konungen meddelar, må till linjetjänst uttagna värnpliktiga, vilka anmäla sig därtill villiga, i nedan angivna omfattning kvarbliva i tjänstgöring utöver den i mom. 1 föreskrivna tid, nämligen:

a) vid flygvapnet: värnpliktig, som önskar undergå och anses lämplig för utbildning till flygare; samt

b) vid varje avdelning av krigsmakten: värnpliktiga till ett antal motsvarande antalet vakanser inom manskapsbeställningarna därstädes.

**2. Tjänstgöringstid för värnpliktiga,
uttagna till ersättningsreserven och
till handräckningstjänst.**

Till ersättningsreserven *eller till handräckningstjänst* uttagen värnpliktig är skyldig att, på sätt Konungen närmare förordnar, under fredstid tjänstgöra i sammanlagt *ett hundra åttio* dagar, vilken tjänstgöring skall fullgöras antingen i en följd med början under *inskrivningsåret eller nästföljande år* eller ock med en första och en andra tjänstgöring *före utgången av andra året efter inskrivningsåret*.

3. Särskilda bestämmelser.

A. Där så med hänsyn till storleken av årskontingenten värnpliktiga finnes böra ske, äger Konungen förordna, att viss del av de till ersättningsreserven och till handräckningstjänst uttagna värnpliktiga *icke skall inkallas till tjänstgöring under fredstid*.

(Nuvarande lydelse.)

(Föreslagen lydelse.)

D. Där sådant med hänsyn till utbruten farsot eller andra utomordentliga förhållanden prövas vara av nöden, äger Konungen förordna, att tjänstgöring skall taga sin början eller återstående del därav fullgöras å senare tid än i mom. 1 eller 2 föreskrives.

Likaledes äger Konungen, där farsot utbrutit vid avdelning av krigsmakten, förordna om därstädes i tjänstgöring varande värnpliktigas kvarhållande så lång tid utöver den föreskrivna tjänstgöringstiden, som finnes nödigt till förebyggande av smittas spridande.

E. Därest vid flottan tillgången på i tjänstgöring varande, till linjetjänst uttagna värnpliktiga skulle överstiga behovet, äger Konungen medgiva visst antal dylika värnpliktiga avkortning av den i mom. 1 föreskrivna tjänstgöringstiden, skolande därvid i första rummet ifrågakomma sådana värnpliktiga, vilka visa, att tjänstgöringens fullgörande skulle bereda dem eller av deras arbete för sitt uppehälle väsentligen beroende nära anhöriga avsevärda svårigheter.

F. Varder fartyg, därå värnpliktig tjänstgör, hindrat att återkomma till station av flottan och avmönstras, innan tiden för den tjänstgöring, till vilken den värnpliktige inkallats, gått till ända, är denne likväl skyldig att tjänstgöra ombord, till dess avmönstringen ägt rum. Ersättning för den överskjutande tjänstgöringstiden erhåller den värnpliktige enligt särskilda bestämmelser.

G. Har värnpliktig under i mom. 1 eller 2 föreskriven tjänstgöring blivit fälld till straff för rymning eller för olovligt undanhållande av minst ett dygns varaktighet, eller har hans tjänstgöring avbrutits för verkställighet av straffarbete eller omedelbart ådömt fängelsestraff, skall den tid, under vilken han varit rymd eller olovligen undanhållit sig eller hans tjänstgöring sålunda varit avbruten, ej tillgodoräknas honom såsom tjänstgöringstid, där ej Konungen för särskilda fall annorledes förordnar. I vad mån den värnpliktige må tillgodoräkna sig fullgjord del av tjänstgöringen, samt i vilken ordning han skall fullgöra återstående tjänstgöringsskyldighet, bestämmer Konungen.

Värnpliktig jämlikt denna lag åliggande tjänstgöring må icke avbrytas för undergående av förvandlingsstraff för böter.

H. Huruvida och i vad mån värnpliktig må såsom fullgjord tjänstgöring tillgodoräkna sig tid, varunder han på grund av sjukdom eller skada, till vilken tjänstgöringen ej kan antagas hava varit orsak, icke kunnat deltaga i tjänstgöringen, därom förordnar Konungen.

I. Beträffande värnpliktiga, vilka hysa samvetsbetänkligheter mot värnpliktstjänstgöring, är särskilt stadgat.

§ 28.

§ 28.

Inkallelse vid
krigstillfälle
m. m.

1. Då rikets försvar eller dess säkerhet eljest det kräver, må Konung-

1. Då rikets försvar eller dess säkerhet eljest det kräver, må Konung-

(Nuvarande lydelse.)

(Föreslagen lydelse.)

en, efter statsrådets hörande, till tjänstgöring inkalla *beväringens första uppbåd* eller de större eller mindre delar därav, som finnas behövlige.

en, efter statsrådets hörande, till tjänstgöring inkalla *beväringen* eller de större eller mindre delar därav, som finnas behövlige.

2. *Därest i anseende till krig eller för avvärjande av befarat eller börjat angrepp det för rikets försvar finnes nödigt att inkalla beväringens andra uppbåd eller någon del därav i skilda orter eller vid olika truppslag av hären eller vid marinen eller flygvapnet, må Konungen därom förordna, sedan han hört statsrådet och, så vida riksdagen ej är samlad eller inom trettio dagar skall sammanträda, låtit utfärda riksdagskallelse.*

Vad nu stadgats angående ordningen för andra uppbådens inkallande har icke tillämpning i fråga om delar därav, vilka tillhöra Gotlands inskrivningsområde eller må vara avsedda att utgöra besättningar i rikets fästningar, utan gäller i avseende å sådana delar av andra uppbådet vad i mom. 1 föreskrivits.

3. Utom rikets gränser må *beväringens första uppbåd* vid hären användas endast till rikets försvar och efter det att statsrådet blivit hört samt riksdagskallelse utfärdats. *Utan riksdagens medgivande må beväringens andra uppbåd vid hären icke användas utom rikets gränser.*

2. Utom rikets gränser må *beväringen* vid hären användas endast till rikets försvar och efter det att statsrådet blivit hört samt, *så vida riksdagen ej är samlad eller inom trettio dagar skall sammanträda, riksdagskallelse* utfärdats.

§ 29.

1. Värnpliktig, som tillhör beväringen, inkallas av vederbörande befäl till den i § 27 föreskrivna tjänstgöring

genom kungörelse, som skall uppläsas minst två gånger i kyrkorna och offentligen anslås inom varje till rullföringsområdet hörande kommun samt i erforderlig omfattning införas i en eller flera av ortens tidningar; eller genom order.

2. Till tjänstgöring, som i § 28 omförmäles, verkställes inkallelsen genom kungörelse, som offentligen anslås, på sätt i mom. 1 stadgas,

Sättet för inkallelse till tjänstgöring.

(Nuvarande lydelse.)

(Föreslagen lydelse.)

samt, där omständigheterna sådant medgiva, införes i tidningarna och uppläses i kyrkorna; eller genom order.

Genom ringning med kyrkklockorna på särskilt bestämt sätt bekantgöres, att kungörelse om här omförmäld inkallelse anslagits. Även annat efter förhållandena lämpat, på förhand tillkännagivet sätt må användas för sådant bekantgörande.

Enahanda förfarande iakttages vid inkallelse till annan tjänstgöring, som kan varda i särskild lag föreskriven (mobiliseringsövning).

3. Vid utbrott av krig skall värnplikttig, som tillhör beväringens första uppbåd och vistas utom riket, oberoende av särskild inkallelse, så snart ske kan, återvända till hemorten. Om ansvar för underlåtenhet att fullgöra vad sålunda är föreskrivet stadgas i strafflagen för krigsmakten.

3. I den mån beväringen tillhörande värnpliktiga, som vistas utom riket, finnas böra inkallas till tjänstgöring, som i § 28 omförmäles, sker detta i den ordning, Konungen bestämmer.

§ 30.

Tjänsteförrättning.

Värnplikttig vare skyldig att, då han är inkallad till tjänstgöring, verkställa den tjänsteförrättning, honom av vederbörande befälhavare anvisas.

I de förrättningar, där särskild yrkeskunskap kan vara påkallad, användas företrädesvis personer med motsvarande yrkeskunskap.

§ 31.

Att värnplikttig, som tillhör beväringen, är underkastad de i strafflagen för krigsmakten givna bestämmelser, såväl under all tjänstgöring och marsch eller annan färd, då han står under militärbefäl, som ock i fråga om åtländnad av inkallelse, i enlighet med § 29, till tjänstgöring, som omförmäles i § 27 eller § 28, därom är i nämnda lag stadgat.

När värnplikttig, som tillhör beväringen, lyder under krigslag.

§ 32.

Mönstring.

1. Varje år skall mönstring, som i denna paragraf omförmäles, hållas med värnpliktiga, med undantag av dem, som under årets lopp inskrivits eller varit i tjänstgöring såsom värnpliktiga eller som äro inskrivna å sjömanshus och inmönstrade till sjöfart.

2. Med värnpliktiga, utom dem, som äro inskrivna å sjömanshus och tillhöra marinen eller flygvapnet, hålles

§ 32.

1. Varje år skall mönstring, som i denna paragraf omförmäles, hållas med inskrivna värnpliktiga, med undantag av dem, som under årets lopp inskrivits eller varit i tjänstgöring såsom värnpliktiga eller som äro inskrivna å sjömanshus och inmönstrade till sjöfart.

2. Med andra inskrivna värnpliktiga än dem, som äro inskrivna å sjömanshus och tillhöra marinen eller

(Nuvarande lydelse.)

(Föreslagen lydelse.)

mönstringen inom varje rullföringsområde. För sådan mönstring är varje värnpliktig skyldig att i enlighet med de närmare föreskrifter, Konungen meddelar, till befälet avgiva tillförlitlig skriftlig uppgift om bostad och yrke, den värnpliktige dock medgivet att under tiden för mönstringen iakttaga personlig inställelse och därvid muntligen avgiva nämnda uppgift.

3. Med värnpliktiga, som äro inskrivna å sjömanshus och tillhöra marinen eller flygvapnet, hålles mönstringen vid sjömanshus. För sådan mönstring är varje värnpliktig skyldig att i enlighet med de närmare föreskrifter, Konungen meddelar, till sjömanshusombudsman avgiva tillförlitlig skriftlig uppgift om bostad och sysselsättning, den värnpliktige dock medgivet att under tiden för mönstringen iakttaga personlig inställelse och därvid muntligen avgiva nämnda uppgift.

flygvapnet, hålles mönstringen inom varje rullföringsområde. För sådan mönstring är varje *nu avsedd* värnpliktig skyldig att i enlighet med de närmare föreskrifter, Konungen meddelar, till befälet avgiva tillförlitlig skriftlig uppgift om bostad och yrke, den värnpliktige dock medgivet att under tiden för mönstringen iakttaga personlig inställelse och därvid muntligen avgiva nämnda uppgift.

3. Med värnpliktiga, som äro inskrivna å sjömanshus och tillhöra marinen eller flygvapnet, hålles mönstringen vid sjömanshus. För sådan mönstring är varje *nu avsedd* värnpliktig skyldig att i enlighet med de närmare föreskrifter, Konungen meddelar, till sjömanshusombudsman avgiva tillförlitlig skriftlig uppgift om bostad och sysselsättning, den värnpliktige dock medgivet att under tiden för mönstringen iakttaga personlig inställelse och därvid muntligen avgiva nämnda uppgift.

4. Kallelse till mönstring verkställes genom kungörelse, som skall uppläsa minst två gånger i kyrkorna och offentligen anslås inom vederbörande kommuner samt i erforderlig omfattning införas i en eller flera av ortens tidningar.

§ 33.

1. För värnpliktig, som tillhör beväringen, gäller, såvitt Konungen ej för särskilda fall finner gott annorlunda bestämma:

Adress-
anmälan m. m.

a) att den värnpliktige under hela sin tjänstetid tillhör icke blott det truppslag vid hären eller den tjänst vid marinen eller flygvapnet, som han tilldelats eller vartill han överförts, utan även den värnpliktsgrupp, vartill han enligt § 24 uttagits eller överförts;

b) att den värnpliktige, om han avflyttar till annat område eller överföres till annat sjömanshus, tillhör den truppavdelning av hären, kustartilleriet eller flygvapnet eller den flottans station, som erhåller sina värnpliktiga från det område, till vilket han inflyttar, eller det sjömanshus, vartill han överföres; samt

c) att, om den värnpliktige icke är inkallad till tjänstgöring, när land-

(Nuvarande lydelse.)

(Föreslagen lydelse.)

stormen inom hans ort uppbådas, han är pliktig utgå med densamma och då har lika tjänstgöringsskyldighet och förpliktelser i övrigt som värnpliktig tillhörande landstormen.

2. Värnpliktig med undantag av den, som är inskriven å sjömanshus och tillhör marinen eller flygvapnet, skall, därest han ej är i tjänstgöring, hålla vederbörande områdesbefäl underrättat om sin adress.

2. *Inskriften* värnpliktig, med undantag av den, som är inskriven å sjömanshus och tillhör marinen eller flygvapnet, skall, därest han ej är i tjänstgöring, hålla vederbörande områdesbefäl underrättat om sin adress.

3. Värnpliktig, som är inskriven å sjömanshus och tillhör marinen eller flygvapnet, skall, därest han ej är i tjänstgöring eller inmönstrad till sjöfart, hålla sjömanshusombudsmannen underrättad om sin adress.

§ 34.

1. Värnpliktig, som avgår från fast anställning vid hären, marinen eller flygvapnet eller vid härens, marinens eller flygvapnets reserv, överföres till härens, marinens eller flygvapnets beväring eller till landstormen.

2. Värnpliktig, som i mom. 1 omförmäles, överföres till linjetjänst, därest han ej med hänsyn till sin kroppsbeskaffenhet eller eljest bör överföras till ersättningsreserven.

3. *Värnpliktig, som innehaft fast anställning vid hären, marinen eller flygvapnet eller vid härens, marinens eller flygvapnets reserv under sammanlagt minst två år och som efter avgången från sagda anställning överförts till linjetjänst, tillhör, så länge han i följd av sin värnplikt kvarstår i beväringen, dess första uppbåd. Det samma gäller ock värnpliktig, som innehaft fast anställning vid hären eller dess reserv under kortare tid än två år, såframt han undergått rekrytutbildning samt deltagit i två repetitionsövningar.*

4. Värnpliktig, som innehaft fast anställning vid hären, marinen eller flygvapnet eller vid härens, marinens eller flygvapnets reserv under sammanlagt minst ett år, anses hava fullgjort den i § 27 mom. 1 eller 2 föreskrivna tjänstgöring. Till linjetjänst överförd sådan värnpliktig är dock

3. Värnpliktig, som innehaft fast anställning vid hären, marinen eller flygvapnet eller vid härens, marinens eller flygvapnets reserv under sammanlagt minst ett år, anses hava fullgjort den i § 27 mom. 1 eller 2 föreskrivna tjänstgöring. Till linjetjänst överförd sådan värnpliktig är

Värnpliktig,
som innehaft
fast anställning
vid krigs-
makten m. m.

(Nuvarande lydelse.)

(Föreslagen lydelse.)

skyldig att med vederbörlig åldersklass deltaga i den sista repetitionsövning, som nämnda åldersklass har att fullgöra, såvida icke hans fasta anställning varat sammanlagt minst tre år eller han antingen under fast anställning undergått rekrytutbildning samt deltagit i tre repetitionsövningar eller ock såsom värnpliktig fullgjort första tjänstgöring och en repetitionsövning samt därefter varit fast anställd under sammanlagt minst två år.

I vad mån fast anställning vid krigsmakten i övrigt må anses motsvara tjänstgöring i beväringen, bestämmer Konungen.

5. *Värnpliktig, som omförmäles i § 27 mom. 1 B eller C, tillhör första uppbådet under hela sin tjänstetid i beväringen.*

6. Den, som avlagt medicine kandidat-, veterinär-, tandläkar- eller farmacie kandidatexamen eller avgångsexamen från högre teknisk läroanstalt, tillhör *beväringens första uppbåd* under hela sin värnpliktstid.

dock skyldig att med vederbörlig åldersklass deltaga i den sista repetitionsövning, som nämnda åldersklass har att fullgöra, såvida icke hans fasta anställning varat sammanlagt minst tre år eller han antingen under fast anställning undergått rekrytutbildning samt deltagit i tre repetitionsövningar eller ock såsom värnpliktig fullgjort första tjänstgöring och en repetitionsövning samt därefter varit fast anställd under sammanlagt minst två år.

I vad mån fast anställning vid krigsmakten i övrigt må anses motsvara tjänstgöring i beväringen, bestämmer Konungen.

4. Den, som avlagt medicine kandidat-, veterinär-, tandläkar- eller farmacie kandidatexamen eller avgångsexamen från högre teknisk läroanstalt, tillhör *beväringen* under hela sin värnpliktstid.

§ 35.

1. Under marsch eller annan färd till och från övningsort erhåller värnpliktig, tillhörande beväringen, ersättning enligt särskilda bestämmelser.

2. Under tjänstgöring erhåller till beväringen hörande värnpliktig underhåll, sjukvård, beklädnad, utredningspersedlar och annan erforderlig utrustning samt dessutom penningbidrag, allt likaledes enligt särskilda bestämmelser; dock att värnpliktig, som jämlikt § 27 mom. 3 C b) kvarbliver i tjänstgöring utöver den i mom. 1 av samma paragraf föreskrivna tid, äger att under den överskjutande tiden i stället för penningbidrag åtnjuta kontant förmån till belopp, motsvarande begynnelseavlönning för fast anställd menig.

3. Till beväringen hörande värnpliktig, som under militärtjänstgöring ådrager sig sådan skada, att hans arbetsförmåga härigenom i större eller mindre mån minskas eller upphör, är för sig och efterlevande berättigad till understöd enligt vad därom är särskilt stadgat.

Förmåner
under färd och
tjänstgöring
m. m. i
beväringen.

(Nuvarande lydelse.)

§ 36.

Landstorms-
övningar,
landstormens
inkallande
m. m.

1. Sedan jämlikt § 28 mom. 1 beslut fattats att för rikets försvar till tjänstgöring inkalla beväringens första uppbåd eller viss del därav, må Konungen i den ordning, som för inkallande av beväringens andra uppbåd i mom. 2 av samma paragraf är föreskriven, för hemortens försvar till tjänstgöring inkalla landstormen eller de större eller mindre delar därav, som finnas behövlige.

Konungen må ock, sedan beväringens första uppbåd eller del därav inkallats

(Föreslagen lydelse.)

§ 36.

1. Landstormen tillhörande värnplik, som avses i § 27 mom. 1 A, är skyldig att, så framt icke deltagande i landstormsbefälsövning enligt andra stycket åligger honom, på sätt Konungen närmare förordnar, före utgången av andra året efter inträdet i landstormen för sin utbildning deltaga i en landstormsrepetitionsövning om fem dagar.

Landstormen tillhörande värnplik, som i beväringen varit uttagen till linjetjänst och som, antingen, på grund av vid krigsmakten innehavd fast anställning, undergått befälsutbildning eller på grund av föreskrifterna i § 26 uttagits för utbildning till underbefäl eller fackman eller ock under tjänstgöring jämlikt § 27 mom. 1 B eller C undergått befälsutbildning, är skyldig att, på sätt Konungen närmare förordnar, före utgången av tid, som i första stycket sägs, för sin utbildning deltaga i en landstormsbefälsövning om tolv dagar.

Värnplik, som, på sätt Konungen närmare förordnar, styrker sig vara i besittning av viss befäls- eller specialutbildning, kan, därest han så önskar, befrias från deltagande i ovan avsedda övningar.

2. Konungen må, efter statsrådets hörande, för hemortens försvar till tjänstgöring inkalla landstormen eller de större eller mindre delar därav, som finnas behövlige.

Konungen må ock, efter statsrådets hörande, inkalla till tjänstgö-

(Nuvarande lydelse.)

(Föreslagen lydelse.)

för rikets försvar eller under tjänstgöring enligt § 27 tagits i anspråk för dylikt ändamål, efter statsrådets hörande, inkalla till tjänstgöring sådana delar av landstormen, som erfordras till skydd för mobilisering av *beväringens första uppbåd* eller till skydd för särskilt hotade platser. Landstormsavdelning, som sålunda inkallats, må likväl ej hållas samlad längre än högst femton dagar, såvida ej krig utbrutit före samma tids utgång.

ring sådana delar av landstormen, som erfordras till skydd för mobilisering av *beväringen* eller till skydd för särskilt hotade platser. Landstormsavdelning, som sålunda inkallats, må likväl ej hållas samlad längre än högst femton dagar, såvida ej krig utbrutit före samma tids utgång.

I samma ordning må Konungen till tjänstgöring inkalla sådan landstormen tillhörande värnpliktig, som är anställd å för krigsbruk i anspråk taget fartyg. Värnpliktig, som sålunda inkallas, må dock ej kvarhållas i tjänstgöring längre tid än som erfordras för hans ersättande med beväringen tillhörande värnpliktig, såvida krig ej dessförinnan utbrutit.

2. Landstormens inkallande till tjänstgöring sker på sätt i § 29 mom. 2 stadgas.

3. Landstormens inkallande sker *beträffande tjänstgöring, som i mom. 1 sägs, på sätt i § 29 mom. 1 stadgas, och i fråga om annan tjänstgöring på sätt i § 29 mom. 2 och 3 föreskrives.*

3. Att värnpliktig, som tillhör landstormen, är underkastad de i strafflagen för krigsmakten givna bestämmelser såväl under all tjänstgöring och marsch eller annan färd, då han står under militärbefäl, som ock i fråga om åtlydnad av inkallelse i enlighet med § 29 mom. 2 till tjänstgöring, som i mom. 1 här ovan omförmäles, därom är i nämnda lag stadgat.

4. Att värnpliktig, som tillhör landstormen, är underkastad de i strafflagen för krigsmakten givna bestämmelser såväl under all tjänstgöring och marsch eller annan färd, då han står under militärbefäl, som ock i fråga om åtlydnad av inkallelse i enlighet med § 29 till tjänstgöring, som i mom. 1 eller 2 här ovan omförmäles, därom är i nämnda lag stadgat.

§ 37.

Landstormen må icke föras utom eget och närmast tillgränsande inskrivningsområden, dock att till landstormen hörande värnpliktig, som erhållit sin

§ 37.

Landstormen må icke användas utom rikets gränser, dock att till landstormen hörande värnpliktig, som ingår i besättningen å för krigsbruk ut-

Landstormens
tjänstgörings-
område.

(Nuvarande lydelse.)

(Föreslagen lydelse.)

utbildning vid marinen, må, även utom taget fartyg, må användas för tjänst sagda inskrivningsområden, användas å sådant fartyg jämväl utom riket. för kustförsvaret.

§ 38.

Landstormens organisation.

Huru landstormen ordnas och indelas, föreskriver Konungen.

§ 39.

Landstormens underhåll och förmåner.

1. Värnpliktig, tillhörande landstormen, är under tjänstgöring pliktig att, därest staten icke kan genast vid inkallandet anskaffa föda och beklädnad, under tiden förse sig därmed, mot skälig ersättning av staten. Sjukvård, vapen, ammunition, utredningspersedlar samt fälttecken, angivande hans egenskap av krigsman, tillhandahållas av staten.

2. Till landstormen hörande värnpliktig, som skadas under militärtjänstgöring, har enahanda rätt till understöd för sig och efterlevande som värnpliktig, vilken tillhör beväringen.

§ 39.

Vad i § 35 stadgas i fråga om förmåner åt beväringen tillhörande värnpliktig under färd och tjänstgöring ävensom angående sådan värnpliktigs rätt till understöd i anledning av under militärtjänstgöring ådragen skada gäller i tillämpliga delar för värnpliktig, tillhörande landstormen.

Under tjänstgöring jämlikt § 36 mom. 2 är dock värnpliktig, tillhörande landstormen, pliktig att, därest staten icke kan genast vid inkallandet anskaffa föda och beklädnad, under tiden förse sig därmed, mot skälig ersättning av staten.

K A P. VI.

Om påföljd för åsidosättande av denna lags föreskrifter, så ock om laga förfall.

§ 40.

Uteblivande från inskrivning m. m.

1. Värnpliktig, som utan laga förfall utebliver från inskrivningsförrättning, böte, där han icke, oaktat sin frånvaro, varder inskriven eller frikallad från värnpliktens fullgörande, första året femton kronor och varje år, han ånyo beträdes därmed, femtio kronor.

2. Värnpliktig, som på grund av § 15 inställer sig vid inskrivningsförrättning för annan ort än där han är kyrkobokförd eller för annat sjömanshus än det han tillhör men därvid försummar avlämna prästbetyg ävensom i det fall, som i § 15 mom. 2 sägs, intyg från sjömanshusombudsman eller sjöfartsbok samt till följd därav icke kan emottagas, böte för varje gång tio kronor.

§ 41.

Försummelse av mönstring m. m.

1. Värnpliktig, som bort fullgöra i § 32 omförmäld mönstring, men utan laga förfall uraktlåter detta, böte för varje gång fem kronor.

2. Värnpliktig, som utan laga förfall underlåter fullgöra vad honom enligt § 33 mom. 2 eller 3 åligger, böte för varje gång fem kronor.

(Nuvarande lydelse.)

(Föreslagen lydelse.)

§ 42.

Värnpliktig, som utan anmält laga förfall utebliver från inskrivningsförrättning, vare, där han icke oaktat sin frånvaro blivit inskriven eller frikallad från värnpliktens fullgörande, underkastad äventyr att på egen bekostnad varda hämtad till inskrivnings undergående.

Hämtnings-
äventyr.

Utebliver värnpliktig utan anmält laga förfall från tjänstgöring, därtill han blivit i laga ordning inkallad, må han likaledes på egen bekostnad hämtas till tjänstgöringens fullgörande.

§ 43.

1. Såsom laga förfall för uteblivande från inskrivning eller tjänstgöring eller för annan uraktlåtenhet att fullgöra denna lags bestämmelser anses, om man är sjuk, om man är i Konungens och rikets tjänst uppbådad eller faren, om man sitter i häkte eller om man är intagen i allmän uppfostringsanstalt eller skyddshem; vederbörande äge dock att, då andra än nu sagda förfall förebäras, pröva, huruvida de äro av den vikt, att de må gälla såsom laga förfall.

Laga förfall.

2. För å sjömanshus inskriven värnpliktig skall i fråga om order eller annat påbud, varigenom han under krig eller vid utbrott av eller fara för krig inkallas till tjänstgöring, dessutom såsom laga förfall för inställelse till tjänstgöring räknas att vara stadd på utrikes sjöresa; åliggande dock den värnpliktige att, så snart ske kan, återvända till hemlandet ävensom att vid ankomsten till svensk hamn eller sammanträffande med svenskt örlogsfartyg omedelbart inställa sig till tjänstgöring.

§ 44.

Sjukdom skall, för att såsom laga förfall anses, styrkas med behörig läkares intyg, vilket den värnpliktige är skyldig själv anskaffa. Kan han ej skaffa läkarbetyg, vare honom tillåtet att styrka förfallet med intyg av statens ämbets- eller tjänsteman eller av präst i församlingen eller av ordföranden i kommunalstämman eller av ordföranden eller ledamot i kommunalnämnden eller av ledamot i häradsnämnden.

Intyg om
sjukdom.

K A P. V I I.

Om åtgärder med anledning av förseelser mot denna lag, så ock om användning av böter.

§ 45.

1. Över värnpliktiga, vilka utan anmält laga förfall uteblivit från inskrivningsförrättning och icke, oaktat sin frånvaro, blivit inskrivna eller frikallade från värnpliktens fullgörande eller som försummat avlämna i

Böters
påförande.

(Nuvarande lydelse.)

(Föreslagen lydelse.)

§ 40 mom. 2 omnämnda handlingar eller underlåtit att fullgöra vad dem enligt § 32 och § 33 mom. 2 eller 3 åligger, skola förteckningar länsvis uppgöras och till Konungens befallningshavande insändas; skolande å förteckningarna för varje värnpliktig angivas hans bostad, där denna är känd, samt, till ledning vid ansvars bestämmande, tillgängliga upplysningar rörande försummelsens beskaffenhet.

Uppgörande och insändande av dylik förteckning åligger vid inskrivningsförrättning inskrivningsnämndens ordförande; skolande inskrivningsnämnden, innan den åtskiljes, granska och underteckna sagda förteckning.

Upprättande och insändande av förteckningar över försummelser mot lagbuden i § 32 mom. 2 och § 33 mom. 2 åligger befälhavare, som förrättat mönstringen eller hos vilken anmälan bort göras.

Upprättande av förteckningar över försummelser mot lagbuden i § 32 mom. 3 och § 33 mom. 3 åligger sjömanshusombudsman, vilken översänder dem till sjörullföringsbefälhavaren, som, efter att hava granskat och påtecknat desamma, insänder dem till Konungens befallningshavande.

2. Av de enligt mom. 1 inkommande förteckningar över värnpliktiga skola särskilda utdrag, upptagande dem, vilka Konungens befallningshavande finner sig böra påföra böter enligt § 40 eller § 41, översändas, å landet och i stad utan magistrat till den, som ombesörjer indrivning och redovisning av böter, samt i stad med magistrat till magistraten. Ut dragen skola vara försedda med Konungens befallningshavandes resolution, att de i utdragen upptagna böter må omedelbarligen uttagas hos de värnpliktiga, därest de icke invända något däremot, men att, därest de vilja för uteblivandet eller försummelsen styrka laga förfall eller eljest åberopa någon omständighet, som kan leda till deras frikännande från bötesansvar, i vilken händelse de äga undfå skriftlig del av resolutionen i vad dem rör, de skola inom trettio dagar därefter till utmätningsmannen i det distrikt eller i den stad, där delgivningen skett, ingiva de bevis, som åberopas till styrkande av deras mot böternas indrivande gjorda invändningar, vid påföljd för uraktlåtenhet därav, att böterna utan hinder av samma invändningar må i laga ordning uttagas. Inkommande bevis skola ofördröjligen insändas till Konungens befallningshavande, som efter prövning av förekommande omständigheter meddelar beslut i saken.

3. Åtnöjes värnpliktig icke med Konungens befallningshavandes beslut, varigenom böter blivit honom slutligen påförda, äger han att inom trettio dagar efter erhållen del av beslutet till Konungens befallningshavande ingiva sina till Konungen ställda besvär, vilka därpå av Konungens befallningshavande jämte eget yttrande insändas till försvarsdepartementet. Besvären må även med posten insändas till Konungens befallningshavande, och skall i sådant fall behörigen styrkas, att den klagande egenhändigt undertecknat besvärsskriften eller att densamma blivit uppsatt på hans begäran eller med hans samtycke.

(Nuvarande lydelse.)

(Föreslagen lydelse.)

§ 46.

1. De enligt denna lag inflytande böter skola redovisas under särskild titel i kronans räkenskaper och ingå till den till förmån för beväringsskapet bildade invalid- och pensionsfond. Ur denna fond beredes understöd åt värnpliktig, som under militärtjänstgöring ådragit sig sådan skada, att han därigenom blivit i större eller mindre mån oförmögen att försörja sig med arbete, ävensom i vissa fall åt hans efterlevande, där skadan förorsakat döden.

Böters användning och förvandling.

2. Saknas tillgång till gäldande av böter enligt denna lag, skola de förvandlas efter allmän strafflag.

K A P. V I I I.

Särskilda bestämmelser.

§ 47.

1. Värnpliktiga, tillhörande lots- och fyrstaten, likställas enligt denna lag med de vid flottan fast anställda.

Lots- och fyrstatens personal m. m.

2. Vad i denna lag stadgas om värnpliktiga gäller i tillämpliga delar beträffande manskap, som tillhör härens, marinens eller flygvapnets reserv.

2. Vad i denna lag stadgas om värnpliktiga gäller i tillämpliga delar beträffande manskap, som tillhör härens, marinens eller flygvapnets reserv, dock att dylikt manskap under hela värnpliktstiden skall tillhöra beväringen.

§ 48.

Av Konungen bestämmes, om och i vad mån samt under vilka villkor befrielse från de i denna lag föreskrivna skyldigheter må kunna tillsvidare medgivnas den nomadiserande lappbefolkningen.

Lappbefolkningen.

§ 49.

För denna lags tillämpning erforderliga närmare föreskrifter meddelas av Konungen.

Tillämpningsföreskrifter.

§ 50.

Denna lag må icke ändras eller upphävas utan Konungs och riksdags sammanstående beslut.

Ändring eller upphävande av lagen.

Bestämmelser om lagens ikraftträdande.

§ 51.

Denna lag skall tillämpas från och med den 1 januari 1926, från och med

§ 51.

Denna lag skall tillämpas från och med den 1 januari 1937, från och med

(Nuvarande lydelse.)

vilken dag såväl värnpliktslagen den 17 september 1914 (nr 202) med däri sedermera gjorda ändringar och tillägg som lagen den 22 juni 1920 (nr 372) om ändrad utbildningstid för värnpliktiga av 1920 års klass, lagen den 2 juni 1921 (nr 291) om ändrad utbildningstid för värnpliktiga av 1921 års klass, lagen den 31 mars 1922 (nr 141) om ändrad utbildningstid för värnpliktiga av 1922 års klass, lagen den 23 februari 1923 (nr 23) om ändrad utbildningstid för värnpliktiga av 1923 års klass och lagen den 22 februari 1924 (nr 12) om ändrad utbildningstid för värnpliktiga av 1924 års klass upphöra att gälla; skolande dock vad nedan stadgas om undantag från bestämmelsen i denna § lända till efterrättelse.

§ 52.

I fråga om tjänstgöringsskyldigheten i beväringen under fredstid för värnpliktiga, inskrivna före år 1926, gälla vad i nämnda hänseende uti särskild lag stadgas för värnpliktiga av 1925 års klass, dock att

a) för vapenföra värnpliktiga, tilldelade rytteriet, fältartilleriet, positionsartilleriet samt fästningsartilleriet å Karlsborg, föreskriven repetitionsövning skall från och med år 1927 hava en varaktighet av trettio dagar;

b) värnpliktiga, tilldelade marinen i allmän tjänst, sjötjänst eller stations-tjänst, vilka fullgjort tjänstgöring för sin utbildning, värnpliktiga i allmän tjänst eller sjötjänst i minst nittio dagar och värnpliktiga i stationstjänst i minst trettio dagar, må, på sätt Konungen närmare förordnar, helt eller delvis befrias från återstående under år 1926

(Föreslagen lydelse.)

vilken dag såväl värnpliktslagen den 12 juni 1925 (nr 337) med däri sedermera gjorda ändringar och tillägg som lagen den 20 februari 1925 (nr 40) om ändrad utbildningstid för värnpliktiga av 1925 års klass upphöra att gälla; skolande dock vad nedan stadgas om undantag från bestämmelsen i denna paragraf lända till efterrättelse.

§ 52.

Till de nya bestämmelserna om värnpliktstiden skall övergång ske sålunda: den, som inskrivits under år 1914 enligt vad uti § 52 i 1914 års värnpliktslag stadgats, skall tillhöra landstormen till och med år 1939;

den, som inskrivits under något av åren 1915, 1916, 1917, 1918, 1919, 1920, 1921 eller 1922, skall tillhöra landstormen till och med det i ordningen motsvarande av åren 1940, 1941, 1942, 1943, 1944, 1945, 1946 och 1947;

den, som inskrivits under något av åren 1923, 1924, 1925, 1926, 1927, 1928, 1929, 1930, 1931, 1932, 1933, 1934, 1935 eller 1936, skall tillhöra beväringen — utan att hänföras till särskilt uppåd — till och med det i ordningen motsvarande av åren 1937, 1938, 1939, 1940, 1941, 1942, 1943,

(Nuvarande lydelse.)

(Föreslaga lydelse.)

dem åliggande tjänstgöringsskyldighet i beväringen under fredstid, samt

c) beträffande värnpliktig, som till följd av laga förfall, beviljat uppskov eller uteblivande utan laga förfall icke börjat fullgöra honom åliggande första tjänstgöring eller tjänstgöring i en följd senast å tid, som i sådant avseende stadgas för värnpliktiga av 1925 års klass, denna lag skall tillämpas jämväl såvitt avser tjänstgöringsskyldigheten i beväringen under fredstid, därvid beträffande icke vapenför värnpliktig skall gälla vad som i samma lag stadgas rörande till ersättningsreserven uttagen värnpliktig.

§ 53.

Den årskontingent värnpliktiga, som enligt bestämmelserna i § 24 mom. 1 skall uttagas till linjetjänst vid flygvapnet, må, intilldess organisationen av detta vapen fullständigt genomförts, minskas med det antal, Konungen finner gott bestämma.

Den årskontingent värnpliktiga, som enligt nämnda bestämmelser skall uttagas till linjetjänst vid hären, må för år 1926 ökas med det antal, Konungen finner gott bestämma.

§ 54.

Bestämmelserna uti §§ 53 och 55 i 1914 års värnpliktslag, förstnämnda paragraf, sådan den lyder enligt lag den 14 juni 1918 (nr 664), skola fortfarande i tillämpliga delar lända till efterrättelse.

1944, 1945, 1946, 1947, 1948, 1949 och 1950 samt landstormen till och med det i ordningen motsvarande av åren 1948, 1949, 1950, 1951, 1952, 1953, 1954, 1955, 1956, 1957, 1958, 1959, 1960 och 1961.

§ 53.

I fråga om tjänstgöringsskyldigheten i beväringen under fredstid för värnpliktiga, inskrivna före år 1937, gälle vad i nämnda hänseende uti 1925 års värnpliktslag stadgas, dock att den tid, inom vilken infanteriet tilldelad sådan värnpliktig skall fullgöra honom åliggande repetitionsövning, må enligt Konungens bestämmande utsträckas med ytterligare ett år.

§ 54.

Vad i §§ 52 och 53 är stadgat om den, som inskrivits visst år, skall äga tillämpning även i fråga om den, som bort inskrivas samma år men på grund av laga förfall eller beviljat uppskov eller därmed likställt förhållande blivit inskriven först ett senare år; dock må här avsedd värnpliktig, vilken inskrives först år 1937 eller senare, därest han så önskar, fullgöra fredstjänstgöring i enlighet med bestämmelserna i den nya lagen.

(Nuvarande lydelse.)

(Föreslagen lydelse.)

Må, enligt vad därom är stadgat, visst är av tjänstetiden i beväringen ej räknas den värnpliktige till godo såsom tjänsteår, skall vid tillämpning av vad i sagda paragrafer är föreskrivet motsvarande jämkning äga rum.

§ 55.

För denna lags ikraftträdande erforderliga närmare föreskrifter meddelas av Konungen.

§ 55.

De årskottinger värnpliktiga, som enligt bestämmelserna i § 24 mom. 1 skola uttagas till linjetjänst vid marinen och flygvapnet, må, intill dess omorganisationen av försvarsväsendet fullständigt genomförts, minskas med det antal, Konungen finner gott bestämma.

Den årskotting värnpliktiga, som enligt nämnda bestämmelser skall uttagas till linjetjänst vid hären, må för år 1937 ökas med det antal Konungen finner gott bestämma.

§ 56.

Stadgandena uti § 36 mom. 1 i den nu antagna lagen skola lända till efterrättelse från och med den dag, Konungen bestämmer.

Värnpliktig, som i enlighet med de i § 1 lagen den 24 februari 1933 (nr 48) om frikallelse, helt eller delvis, för vissa värnpliktiga från värnpliktens fullgörande under fredstid meddelade bestämmelser vunnit frikallelse från annan tjänstgöring än repetitionsövning, vare jämväl befriad från skyldighet att fullgöra landstormsövning, varom stadgas i förstnämnda lagrum.

§ 57.

För denna lags ikraftträdande erforderliga närmare föreskrifter meddelas av Konungen.

*Utdrag av protokollet över försvarsärenden, hållet inför
Hans Kungl. Höghet Kronprinsen-Regenten i stats-
rådet å Stockholms slott den 27 mars 1936.*

Närvarande:

Statsministern HANSSON, ministern för utrikes ärendena SANDLER, statsråden UNDÉN, SCHLYTER, WIGFORSS, MÖLLER, LEVINSON, VENNERSTRÖM, LEO, ENGBERG, EKMAN, SKÖLD.

Departementschefen, statsrådet Vennerström anför härefter följande.

Jag anhåller härmed att få underställa Kungl. Maj:ts prövning ett inom försvarsdepartementet utarbetat förslag till ny värnpliktslag.

Detta förslag ansluter sig i allo till innehållet i det förslag till försvarsväsendets ordnande, varom Kungl. Maj:t förut i dag beslutat avlåta proposition till riksdagen. Beträffande lagförslaget huvudpunkter får jag därför hänvisa till vad i berörda ämne yttrats till statsrådsprotokollet.

Förutom de ändringar i nu gällande värnpliktslag, som betingas av nyssnämnda förslag rörande försvarsväsendets ordnande, innefattar det föreliggande lagförslaget jämväl i övrigt på åtskilliga punkter ändringar och formella jämkningar, som visat sig vara av behovet påkallade. Lagförslaget är i huvudsak grundat på försvarskommissionens förslag i ämnet.

Då mer eller mindre betydande ändringar erfordras i ett flertal av lagens paragrafer, har jag ansett lämpligast att föreslå antagandet av en, formellt sett, helt ny värnpliktslag. Den gamla lagens uppställning och terminologi hava dock i största möjliga utsträckning bibehållits.

Med avseende å de särskilda paragraferna i lagförslaget torde jag få lämna följande kortfattade redogörelse.

K A P. I.

Allmänna bestämmelser.

§ 1.

De grundläggande skälen till de i denna paragraf gjorda ändringarna hava i propositionen angående försvarsväsendets ordnande utförligt behandlats. Såsom av paragrafens ordalydelse torde framgå, skall undantagsbestämmelsen beträffande gotländska värnpliktiga gälla endast för tid, då vederbörande är kyrkobokförd inom Gotlands militärområde. Å den, som utflyttar därifrån, bliva således de allmänna reglerna tillämpliga.

§ 2.

I detta lagrum har vidtagits en ändring i syfte att bringa dess innehåll i överensstämmelse med den i § 1 givna regeln om värnpliktsålderns tidigare inträde för ynglingar, kyrkobokförda inom Gotlands militärområde.

§ 3.

Mom. 1. Ändringarna i förevarande moment äro föranledda av de i propositionen angående försvarsväsendets ordnande framlagda och motiverade förslagen om slopande av beväringens uppståndsindelning samt om längre värnpliktstid för de inom Gotlands militärområde kyrkobokförda värnpliktiga.

Mom. 2. Detta moment är oförändrat.

§ 4.

Mom. 1. Detta moment är oförändrat.

Mom. 2. I nu gällande lag användes ordet »frikallelse» såväl beträffande dem, som icke behöva fullgöra värnplikt i vare sig krig eller fred, som i fråga om dem, vilka, utan att hava behövt fullgöra värnpliktstjänstgöring i fred, likväl äro skyldiga inställa sig till tjänstgöring under krigstid. Användningen av begreppet »frikallelse» i dessa två skilda bemärkelser har emellertid föranlett missförstånd. I anledning härav ävensom för att vinna överensstämmelse mellan denna paragraf och § 8, som handlar om *befrielse* från tjänstgöring under krigstid, bör ordet »frikallelse» i fråga om värnpliktiga, som icke äro tjänstgöringsskyldiga under fredstid, ersättas med ordet »befrielse».

Beträffande de icke vapenföra värnpliktiga måste dessa — såsom i propositionen angående försvarsväsendets ordnande närmare utförts — på grund av befolkningsminskningen i allt större utsträckning tagas i anspråk för handräckningstjänst, varför det torde vara nödvändigt att upphäva nu gällande bestämmelser om dessas befrielse från värnpliktens fullgörande under fredstid.

Med anledning av sistnämnda ändring torde nuvarande stycket a) böra utgå samt stycket b) uppflyttas till a) och stycket c) till b).

I sitt yttrande över försvarskommissionens betänkande har *chefen för generalstaben* föreslagit, att ifrågavarande moment skulle utgå. I stället skulle §§ 24 och 27 kompletteras med stadganden av innebörd, att de i förevarande moment avsedda värnpliktiga skulle uttagas till ersättningsreserven men att de skulle inkallas till fredstjänstgöring först sedan övriga värnpliktiga tillhörande ersättningsreserven samt de icke vapenföra tagits i anspråk.

Enligt generalstabschefens mening medförde det nu gällande stadgandet i realiteten, att de däri nämnda värnpliktiga även vid krigstillfälle åtminstone för avsevärd tid med nödvändighet bleve befriade från tjänstgöring. Härtill komme, att vid krigstillfälle det stora flertalet värnpliktiga vore familjeförsörjare i enahanda omständigheter som de enligt förevarande bestämmelse i dess nuvarande lydelse befriade. Genom de föreslagna ändringarna skulle de påtalade olägenheterna undvikas och ifrågavarande värnpliktigas inkal-

lelseförhållanden vid mobilisering bliva ordnade. Då sådana värnpliktiga bleve inkallade till fredstjänstgöring, borde statsmakterna i stället lämna ekonomiskt understöd.

Chefen för västra arméfördelningen har förordat en avsevärd begränsning av antalet befrielser jämlikt ifrågavarande lagrum. Med hänsyn särskilt till sådana värnpliktiga, vilkas försörjningsplikt upphörde redan ett eller annat år efter inskrivningen, borde bestämmelserna rörande familjeförsörjare ändras därhän, att till en början endast uppskov beviljades dessa samt att det slutliga avgörandet, om befrielse borde äga rum, träffades t. ex. efter tre år. I sammanhang därmed borde anslaget till familjeunderstöd betydligt ökas.

De av generalstabschefen åberopade skälen för ändringar i berörda hänseenden torde äga full giltighet allenast i den mån sagda värnpliktiga verkligen skulle komma att få fullgöra fredstjänstgöring. Emellertid synas mig de skäl, som på sin tid föranledde införandet av nu ifrågavarande stadgande, alltjämt vara bärkraftiga. De av chefen för västra arméfördelningen särskilt åberopade fallen torde ej heller hava alltför stor betydelse. Jag anser mig därför icke böra föreslå någon ändring i angivna hänseenden.

§ 5.

Mom. 1. Det av försvarskommissionen framlagda förslaget om värnpliktsålderns tidigare inträde för svensk man, kyrkobokförd inom Gotlands militärområde, har av kommissionen ansetts böra föranleda en ändring jämväl av förevarande moment. Sålunda borde enligt kommissionens mening dylik värnpliktig vara skyldig att inställa sig till inskrivning redan det år, han fyllde 18 år. Vidare borde yngling, som kyrkobokfördes inom området det år, han fyllde 18 eller 19 år, åläggas skyldighet att, såvida han icke dessförinnan undergått inskrivning på sätt i § 6 omförmäldes, anmäla sig till inskrivning hos inskrivningsnämnd eller, därest inskrivningsförrättningarna för året avslutats, på sätt i § 19 mom. 4 angäves.

Emot vad försvarskommissionen sålunda föreslagit har *militärbefälhavaren på Gotland* i yttrande över kommissionens betänkande invänt, att bestämmelser i sådan riktning kunde komma att vålla vissa svårigheter, särskilt vid utflyttning från och inflyttning till ön samt med hänsyn till möjligheten för äkta make eller barnafader att vinna befrielse från värnpliktens fullgörande under fredstid. I sistnämnda hänseende medgiver § 4 mom. 2 i såväl förslaget som den nu gällande lagen rätt till sådan befrielse för den, vilken vid den tidpunkt, då han enligt § 5 är skyldig att inställa sig till inskrivning, har hustru eller barn, som är för sitt uppehälle väsentligen beroende av hans arbete. Då för Gotlands vidkommande avsevärd tid komme att förflyta mellan inskrivningen och inryckningen till tjänstgöring, kunde det förväntas åtskilliga ändringar i försörjningshänseende under denna tid. Nyssnämnde militärbefälhavare har vidare erinrat om att — såsom en konsekvens av de av kommissionen föreslagna ändringarna i detta moment — de värnpliktiga inom Gotlands militärområde bleve mönstringsskyldiga, innan de ännu erhållit någon militär undervisning. Med hänsyn till de av honom

framhållna olägenheterna har militärbefälhavaren föreslagit, att inskrivningskyldigheten även för Gotlands militärområdes vidkommande skulle inträda det år, den värnpliktige fyllde 20 år, att de värnpliktiga inom området under adertonde och nittonde levnadsåren skulle redovisas av vederbörande rullföringsbefälhavare i enlighet med de uppgifter, som lämnas av prästerskapet, samt att mönstringsskyldigheten för de inom militärområdet kyrkobokförda skulle inträda vid samma tidpunkt som i det övriga Sverige.

Även länsstyrelsen i Gotlands län har ifrågasatt, om icke inskrivningskyldigheten på Gotland lämpligast borde inträda först under det tjugonde levnadsåret.

De påpekade olägenheterna av en sådan bestämmelse som den av försvarskommissionen i förevarande del föreslagna kunna enligt mitt förmenande icke lämnas obeaktade. Då därjämte syftet med specialbestämmelserna för Gotlands militärområde i fråga om värnpliktsålderns inträde — att säkerställa personaltillgången för truppförbandens depåer vid mobilisering — torde kunna tillgodoses genom att de värnpliktiga de kalenderår, under vilka de fylla 18 och 19 år, redovisas på sätt militärbefälhavaren på Gotland förutsatt, har jag ansett mig icke böra föreslå någon ändring av förevarande moment.

Mom. 2. Ändringarna i första stycket av detta moment äro betingade av de i det föregående förordade specialbestämmelserna för Gotlands militärområde, särskilt stadgandet i § 3 mom. 1 tredje punkten.

Ändringen i andra stycket är allenast av formell art. Av den föreslagna lydelsen av § 3 mom. 1 framgår, att tjänstetiden i beväringen för här avsett fall såväl på fastlandet som på Gotland är 15 år.

Mom. 3. Ändringen i förevarande moment har tillkommit med tanke på det fall, att utlänning förvärvar svensk medborgarrätt det kalenderår, under vilket han fyller 18 år, och kyrkobokföres inom Gotlands militärområde. Givetvis bör sådan person icke vara skyldig att inställa sig till inskrivning vid tidigare ålder än andra värnpliktiga, vilket skulle bliva förhållandet, om momentet kvarstode till lydelsen oförändrat. Vidare bör sådan värnpliktig endast i det fall, att han till följd av stadgandet i § 2 blir inskriven senare än normalt, anses likställd med den, som erhållit uppskov med inskrivning.

§ 6.

Mom. 1. I syfte att åvägabringa överensstämmelse med den terminologi, som begagnas i Kungl. Maj:ts stadga för navigationsskolorna i riket den 19 juni 1931 (nr 272) och Kungl. Maj:ts förnyade stadga för rikets allmänna läroverk den 17 mars 1933 (nr 109) hava vissa formella ändringar vidtagits i förevarande moment.

Mom. 2 och 3 äro oförändrade.

Mom. 4. För vinnande av överensstämmelse med de speciella stadgandena beträffande värnpliktiga inom Gotlands militärområde har hänvisning skett till § 5 mom. 2 första stycket.

Mom. 5. Detta moment är oförändrat.

§ 7.

De värnpliktiga, vilka nu tillhöra ersättningsreserven, äro enligt förslaget till ordnande av försvarsväsendet avsedda att vid mobilisering ingå i depåerna för att efter viss utbildning i vapentjänst ersätta avgång i linjen. De icke vapenföra, vilka hädanefter erfordras för utförande av handräkningsarbeten, komma icke att kunna tagas i anspråk för samma ändamål. Det torde därför ur såväl principiell som språklig synpunkt vara oriktigt att hänföra sådana värnpliktiga till ersättningsreserven. De böra i stället uttagas till den verksamhet, för vilken de äro avsedda, nämligen till handräkningstjänst.

§ 8.

Denna § är oförändrad.

§ 9.

Ändringen i denna § är av formell natur och betingas av att 1833 års legostadga numera är upphävd.

I § 10 av nu gällande värnpliktslag stadgas, att värnpliktig, vilken är på grund av honom ådömd straffpåföljd utestängd från behörighet och rättigheter, som omförmälas i 2 kap. 19 § strafflagen, ej må fullgöra honom åliggande tjänstgöring. Inom justitiedepartementet har utarbetats en promemoria med förslag till avskaffande av nämnda påföljd jämte vissa andra straffpåföljder (statens off. utredn. 1935:60). I promemorian anföres bland annat följande: Obehörigheten att fullgöra värnpliktstjänstgöring syntes närmast vila på den uppfattningen, att fullgörandet av nämnda tjänstgöring vore en medborgerlig rättighet, jämställd med rösträtt m. m. En sådan uppfattning förefölle ganska verklighetsfrämmande och läte svårigen förena sig med de bestämmelser, som närmare reglerade värnplikten. Det torde icke vara tvivel underkastat, att de till påföljd dömda betraktade exercishindret som en förmån. Tänkbart vore, att bakom värnpliktslagens stadgande i detta hänseende låge uppfattningen om krigsmannen såsom utrustad med strängare hedersbegrepp än övriga medborgare. En dylik uppfattning vore dock för vår tid främmande.

Över förslaget till straffpåföljdernas avskaffande hava efter remiss *cheferna för generalstaben, marinstaben och flygvapnet* avgivit utlåtande. De båda stabscheferna hava därvid lämnat förslaget utan erinran. Chefen för flygvapnet har ansett grunden för att personer, vilka ådömts påföljd, icke äga fullgöra värnpliktstjänstgöring vara den, att de kunde komma att utöva ett skadligt inflytande på andra värnpliktiga och att de jämväl kunde befaras vanvårda eller skada försvarsväsendets materiel. På grund härav borde dylika personer — vare sig påföljden lagtekniskt avskaffades eller ej — icke vara behöriga att fullgöra värnpliktstjänstgöring.

I samband med remiss till lagrådet av förslag till avskaffande av påföljd enligt 2 kap. 19 § strafflagen m. fl. straffpåföljder har chefen för justitie-

departementet anfört, att vad chefen för flygvapnet invänt mot den allmänna påföljdens avskaffande icke torde kunna tillmätas avgörande betydelse, så mycket mindre som uteslutande från värnpliktstjänstgöring av det lilla fåtal personer, som redan i värnpliktsåldern kunde hava ådömts dylik påföljd, torde erbjuda mycket ringa skydd i de av chefen för flygvapnet angivna hänseendena.

De skäl, som anförts för borttagande av ifrågavarande hinder för värnpliktstjänstgöring, synas mig vara övertygande, och i likhet med chefen för justitiedepartementet kan jag icke tillmäta de av chefen för flygvapnet framhållna synpunkterna någon avgörande betydelse. Kungl. Maj:t har för övrigt numera genom proposition den 10 mars 1936, nr 190, förelagt riksdagen förslag till lagändringar syftande till ifrågavarande påföljds avskaffande. På grund av vad sålunda anförts har 10 § i nuvarande värnpliktslag icke medtagits i det nu framlagda förslaget.

KAP. II.

Om de värnpliktigas inskrivning och redovisning.

§ 10.

För bevarande av den nuvarande paragrafföljden har jag låtit § 11 mom. 1 i nu gällande lag med en allenast formell justering erhålla beteckningen § 10.

§ 11.

Denna § motsvarar mom. 2 i nuvarande § 11. I annat sammanhang har jag föreslagit sjöruddföringsväsendets inordnande i marindistriktsorganisationen. Som sjöruddföringsbefälhavaren och marindistriktschefen avses att i vissa fall vara samma person, har ansetts lämpligast att här utesluta uppgiften om den förstnämndes lydndsställning.

§ 12.

Denna § har icke undergått annan ändring än att ur mom. 1 uteslutits bestämmelsen om skyldighet för vederbörande pastorsämbeten att lämna uppgift om straffpåföljd.

§§ 13—15.

Dessa §§ äro oförändrade.

KAP. III.

Om uppskov med inskrivning eller tjänstgöring så ock om frikallelse eller befrielse i vissa fall.

Rubriken har försetts med tillägget »eller befrielse» av skäl, som anförts under § 4.

§ 16.

Mom. 1. Momentet är oförändrat.

Mom. 2 och 3. Rörande de i dessa moment vidtagna ändringarna hänvisas till vad under § 4 anförts.

Mom. 4. Av skäl, som under § 4 angivits, har ordet »frikallas» utbytt mot »befrias».

Under punkten b) i momentets nuvarande lydelse stadgas, att den, som avflyttat från riket och därefter återinflyttat hit, skall under vissa villkor befrias från värnpliktens fullgörande i fredstid. Detsamma torde emellertid böra gälla även svensk medborgare, som inflyttat hit utan att någonsin tidigare hava haft hemvist här. Med hänsyn härtill har lagrummet erhållit ändrad avfattning

Mom. 5. Detta moment är i sak oförändrat.

§ 17.

Mom. 1. I detta moment har vidtagits en ändring av formell art, rörande vilken jag hänvisar till vad under § 6 mom. 1 anförts.

Mom. 2 är oförändrat.

Mom. 3. I sitt yttrande över försvarskommissionens förslag har *chefen för generalstaben* framhållit nödvändigheten av att — liksom i fråga om uppskov med påbörjandet av första tjänstgöring eller tjänstgöring i en följd — i lagen fastslå en bestämd gräns för den tid, under vilken uppskov med återstående del av värnpliktstjänstgöring kunde erhållas. Härtill föranledde flera omständigheter. Sålunda bleve de personliga uppoffringarna i samband med fullgörande av värnpliktstjänstgöring med åren större. Vidare finge tjänstgöringen i sin helhet mindre militärt värde i motsvarande mån som uppehållet i densamma förlängdes. Slutligen försvärade ett flerårigt uppehåll i hög grad det militära utbildningsarbetet.

Generalstabschefen har därför föreslagit införande av en bestämmelse, enligt vilken den tid, varunder fortsatt uppskov i sistnämnda fall kunde medgivas, begränsades till högst tre år. Konungen borde dock, därest så skulle anses oundgängligen nödvändigt, erhålla möjlighet att i undantagsfall medgiva dispens från bestämmelsen.

De av generalstabschefen framförda synpunkterna synas mig icke kunna lämnas obeaktade. Jag har därför ansett mig böra föreslå, att till förevärande moment göres ett tillägg innefattande begränsning i huvudsaklig enlighet med förslaget.

Mom 4 har undergått en jämkning av formell art.

Mom. 5 och 6 äro oförändrade.

K A P. I V.

Om inskrivningsnämnd och inskrivningsrevision.

§ 18.

Denna § är oförändrad.

§ 19.

Mom. 1. I detta moment hava gjorts vissa formella jämkningar, delvis såsom följd av i annat sammanhang berörda ändringar i organisationen.

Mom. 2 och 3. Dessa moment äro oförändrade.

Mom. 4. I detta moment hava vissa formella ändringar vidtagits.

§ 20.

Denna § är oförändrad.

§ 21.

Mom. 1. I fråga om inskrivningsrevisions sammansättning får jag hänvisa till vad i propositionen angående försvarsväsendets ordnande anförts.

Mom. 2. Momentet är oförändrat.

§ 22.

Ändringarna äro rent formella och en följd av i annat sammanhang berörda ändringar i organisationen.

§ 23.

Bestämmelserna i denna § äro oförändrade.

K A P. V.

Om de värnpliktigas fördelning och tjänstgöringsskyldighet samt underhåll och förmåner m. m.

§ 24.

Mom. 1. Årskontingenterna till linjetjänst uttagna värnpliktiga i allmänhet äro i detta moment ändrade i överensstämmelse med vad i vederbörliga sammanhang föreslagits, samtidigt som det utsagts, att samtliga vapenföra värnpliktiga på Gotland skola uttagas till linjetjänst. Vidare hava några formella ändringar vidtagits.

Mom. 2. Till detta moment hava sammanförts bestämmelserna i nuvarande mom. 2 och 3.

Mom 3. Detta moment är nytillkommet. Rörande grunderna för det samma hänvisas till det under § 7 anförda.

§ 25.

Denna § är oförändrad.

§ 26.

Så som denna paragraf nu lyder, föreligger formellt fog att beräkna de tjugu procenten även på antalet studenter och likställda, vilka tillhöra gruppen till linjetjänst uttagna värnpliktiga. Då detta icke kan vara lagens mening, har jag i likhet med försvarskommissionen ansett ett förtydligande önskvärt.

§ 27.

Mom. 1 A. I stycket a) hava sammanförts bestämmelser i fråga om utbildningstiden för såväl infanteriets som trängtruppernas och intendenturtruppernas värnpliktiga, då dessa enligt den föreslagna organisationen i stort sett skola fullgöra sin tjänstgöring på enahanda sätt.

I stycket b) hava sammanförts motsvarande bestämmelser för övriga armétruppslags värnpliktiga.

I övrigt äro införda sakändringar betingade av vad i propositionen angående försvarsväsendets ordnande föreslagits dels om förlängd tjänstgöringstid för infanteriets, trängtruppernas och intendenturtruppernas ävensom flygvapnets värnpliktiga, dels ock om tjänstgöringstidens fördelning.

De i nuvarande värnpliktslag förekommande uttrycken »första året», »andra året» o. s. v., vilka med hänsyn till den förordade tidpunkten för värnpliktens inträdande på Gotland icke skulle fullt täcka vad som avses, hava här, liksom under B och i mom. 2, utbytts mot »inskrivningsåret», »nästföljande år» o. s. v.

Chefen för norra arméfördelningen har föreslagit, att till förevarande stadgande skulle fogas föreskrift om en övning om femton dagar för äldre årsklasser med tillägget »i den mån medel härför bliva beviljade». Därigenom skulle Kungl. Maj:t få befogenhet bland annat att, utan tillgripande av bestämmelsen i § 28 mom. 1, i tider av stark utrikespolitisk spänning inkalla äldre årsklasser till övning. Till täckande av kostnaderna för dylika övningar skulle enligt förslagsställarens mening i antydda fall kunna tagas i anspråk de belopp, som riksdagen enligt § 63 regeringsformen ställt till förfogande för oförutsedda händelser. Till detta förslag har även *chefen för generalstaben* uttalat sin anslutning.

För egen del kan jag icke inse, att en dylik föreskrift i realiteten skulle innebära någon fördel utöver vad § 28 mom. 1 i dess av mig förordade lydelse erbjuder. Av detta skäl finner jag mig icke kunna tillstyrka en ändring i den riktning, som nämnda militära myndigheter anvisat.

I *mom. 1 B* hava gjorts några formella ändringar, rörande vilka må hänvisas bland annat till § 6 mom. 1. Vidare har bestämmelsen om tjänstgöringstidens förläggande ändrats i överensstämmelse med vad som föreslagits i propositionen angående försvarsväsendets ordnande.

Mom. 1 C. Det nuvarande stadgandet i denna punkt tillämpas huvudsakligen på värnpliktiga, som avlagt realexamen och som visa, att de äga förutsättningar för utbildning till plutonchef. Med nu gällande ordning göra dessa i många fall efter sin inskrivning ansökning rörande omföring till klass B, som omfattar bland andra studenter och likställda. Ansökningen göres hos inskrivningsbefälhavaren, som vidarebefordrar densamma till lantförsvarets kommandoexpedition. Därefter bestämes i generalorder såväl den värnpliktiges omföring till klass B som hans tilldelning till truppförband. Detta system har visat sig fungera utan anmärkning.

Emellertid har *försvarskommissionen* ansett stadgandets nuvarande text ofullständig och därför förordat en av kommissionen såsom rent formell

ansedd justering av denna. Enligt den av kommissionen föreslagna lydelsen skulle lagrummet avse värnpliktig, vilken vid inskrivningsförrättning eller vid inskrivning enligt § 19 mom. 3 eller 4 visar sig äga ovannämnda förutsättningar. Detta torde emellertid även innefatta en saklig begränsning av stadgandet i så måtto, att den värnpliktige hädanefter skulle bli nödsakad att redan vid inskrivningen styrka ifrågavarande förhållande. Jag anser mig därför böra föreslå, att den nuvarande lydelsen i förevarande del bibehålles.

Mom. 1 D. Detta stadgande i sin nuvarande lydelse täcker icke helt det sätt, på vilket exempelvis expeditionsbiträden fullgöra sin utbildning. Fördenskull har tillagts ett nytt stycke, som avser även annan specialtjänst än som punkten nu omfattar.

Mom. 1 E. Försvarskommissionen har föreslagit, att den nuvarande punkten E skulle utgå, enär avfattningen av de under A införda bestämmelserna syntes tilllåta fullgörandet av repetitionsövning i omedelbar följd på första tjänstgöring. Till denna uppfattning kan jag ansluta mig.

Försvarskommissionen har vidare föreslagit, att den nuvarande punkten F skulle flyttas till mom. 3, då den knappast hörde hemma under rubriken »Utbildningstid för värnpliktiga, uttagna till linjetjänst». För egen del finner jag icke tillräckliga skäl föreligga för en dylik åtgärd. Däremot bör punkten, som nu får beteckningen E, erhålla den ändrade lydelse som av försvarskommissionen föreslagits och som grundar sig på vad i propositionen angående försvarsväsendets ordnande anförts angående tiden för repetitionsövningarna.

Mom. 2. Ändringarna äro föranledda av förslagen om uttagning till handräckningstjänst samt om förlängd tjänstgöringstid för värnpliktiga, uttagna till ersättningsreserven och till handräckningstjänst.

Mom. 3 A. För närvarande inkallas icke samtliga till ersättningsreserven uttagna värnpliktiga utan allenast det antal, som med en tjänstetid av 140 dagar erfordras för att tillgodose behovet av handräkningsdagar. Detta torde emellertid icke stå helt i överensstämmelse med ordalydelsen i förevarande moment. I anledning härav ävensom för att möjliggöra en smidig anpassning av övergången från vapenfört handräkningsmanskap (nuvarande ersättningsreserven) till icke vapenfört sådant har det, enligt vad försvarskommissionen uttalat, syntes angeläget att införa en bestämmelse, enligt vilken de ifrågavarande värnpliktiga, vilka icke omedelbart erfordrades för handräckningstjänst eller vilka icke inom ramen av beräknat antal tjänstgöringsdagar kunde inkallas, kunde befrias från tjänstgöring i fredstid. Med införandet av en dylik bestämmelse skulle man tillgodose även de värnpliktigas berättigade krav att bli underrättade om, huruvida de komme att inkallas eller icke. Enligt nu gällande ordning hade detta icke varit möjligt, då värnpliktslagen lagt hinder i vägen för vidtagandet av en sådan åtgärd. Till kommissionens uttalande i detta ämne vill jag uttala min anslutning.

Med införandet i värnpliktslagen av här ifrågasatt bestämmelse är den nuvarande bestämmelsen i stycket A icke längre erforderlig.

Mom. 3 B—I. Styckena äro oförändrade.

§ 28.

Ändringarna i denna § grunda sig på förslaget om upphävande av upp-
bådsindelningen inom beväringen.

§ 29.

Mom. 1 och 2. Dessa moment äro oförändrade.

Mom. 3. I sitt yttrande över försvarskommissionens förslag har *chefen för generalstaben* framhållit, att lämpligheten av den föreskrift, som innefattades i detta moment i dess nuvarande lydelse, kunde starkt ifrågasättas, enär tvivelsutan en stor del av de däri avsedda värnpliktiga kunde göra landet större tjänster genom fortsatt verksamhet utom riket. Försvarskommissionens förslag, som skulle medföra, att bestämmelsen utsträcktes att gälla varje värnpliktig, som tillhörde beväringen, innebure vidare en avsevärd utvidgning av dess nuvarande innebörd. Enligt generalstabschefen kunde hithörande värnpliktiga indelas i tre huvudgrupper. Värnpliktig, tillhörande den första huvudgruppen, omfattande dem som vore kyrkobokförda i riket men tillfälligt vistades utomlands, borde givetvis, så snart ske kunde, återvända till hemorten. Av värnpliktiga, kyrkobokförda i riket men med fast civil anställning i främmande land, borde vissa vara skyldiga att snarast inställa sig till tjänstgöring. Andra åter syntes — med hänsyn antingen till sin avlägsna vistelseort eller till sin verksamhet, exempelvis som sjömän, affärsmän eller företagare — böra erhålla rätt att åtminstone tillsvidare kvarstanna utom riket. Vad slutligen beträffade värnpliktiga, som icke vore kyrkobokförda i Sverige, som vore bosatta utom riket och som där innehade fast civil anställning, syntes dessa icke vid krigsutbrott vara påräkneliga i nämnvärd utsträckning. Med hänsyn till vad sålunda anförts föreslog generalstabschefen, att åt momentet skulle givas den innebörden, att värnpliktiga, som vistades utom riket, skulle inkallas i den ordning och till den omfattning, Konungen ägde förordna.

De sålunda anförda synpunkterna synas mig värda beaktande. Jag anser mig därför böra föreslå, att förevarande moments nuvarande bestämmelse utbytes mot ett stadgande av innebörd, att Konungen äger bestämma sättet för inkallelse av utom riket bosatta värnpliktiga till tjänstgöring, som avses i § 28 mom. 1, i den mån sådan inkallelse finnes böra ske. Då således någon skyldighet för sådan värnpliktig att utan kallelse infinna sig vid utbrott av krig icke längre kvarstår, bör hänvisningen till ansvarsbestämmelsen i 157 § strafflagen för krigsmakten utgå.

§§ 30 och 31.

Dessa §§ äro oförändrade.

§ 32.

Mom. 1—3. Under § 5 här ovan har föreslagits, att oavsett värnplikts-
ålderns tidigare inträde för ynglingar, kyrkobokförda inom Gotlands militär-
område, inskrivningsskyldighet likväl skall inträda först det år, då veder-

börande fyller tjugu år. Vid sådant förhållande torde, på sätt *militärbefälhavaren på Gotland* framhållit, mönstring icke böra hållas med nämnda värnpliktiga tidigare än vad fallet är med värnpliktiga i övriga delar av riket. Härav betingade jämkningar i förevarande moments ordalydelse hava vidtagits.

Mom. 4 är oförändrat.

§ 33.

Mom. 1 är oförändrat.

Beträffande anledningen till den i *mom. 2* vidtagna ändringen gälla synpunkter motsvarande dem, som varit avgörande vid framläggandet av ändringsförslagen beträffande § 32.

Mom. 3. Även detta moment är oförändrat.

§ 34.

Mom. 1 och 2 äro oförändrade.

Mom. 3. Det nuvarande *mom. 3* bör utgå på grund av förslaget om upphävande av uppbådsindelningen inom beväringen.

Mom. 4. *Stationsbefälhavaren vid Karlskrona örlogsstation* har fäst uppmärksamheten på att nuvarande värnpliktsorganisation medgåve armén att inom såväl beväringen som landstormen draga full nytta av sina klasserna A och B tillhörande värnpliktiga men att så icke vore fallet vid marinen. Genom övergången till landstormen avfördes sålunda redan från och med trettiofemte levnadsåret ur vederbörande sjörullföringsområdes stamrulla även vid marinen tidigare fast anställda, studenter och likställda, som fullgjort sin värnplikt vid marinen, maskinister och maskinskötare, som fullgjort värnplikten vid kustartilleriet, samt sjökaptener, styrmän och likställda. Dessa kategorier utgjorde emellertid en värdefull och mycket välbehövlighet tillgång för konstituerande av befäl och underbefäl i reserven, avsedda för tjänst ombord å hjälpfartygen samt, i fråga om f. d. fast anställda ur vissa yrkesgrenar, för den del av bemanningen av kustsignalväsendet, som skulle lämnas av marinen. Vidare borde uppmärksammas, att ifrågavarande personalgrupper under sin värnpliktstjänstgöring vid marinen erhållit utbildning med handvapen endast i mycket ringa omfattning och praktiskt taget ingen utbildning i fälttjänst. Nämnda värnpliktiga borde med hänsyn till dessa omständigheter kvarhållas i beväringen under hela sin värnpliktstid och därigenom tillförsäkras marinen vid mobilisering. Ett tillägg i sådan riktning borde införas i förevarande moment.

De av stationsbefälhavaren vid Karlskrona örlogsstation framhållna omständigheterna synas mig väl förtjäna beaktande. Emellertid kommer i det följande att föreslås ett tillägg till § 36, varmed just åsyftas att säkerställa behovet av bemanning å hjälpfartygen. Även bortsett härifrån torde en sådan ändring som den av stationsbefälhavaren föreslagna icke kunna tagas under slutlig prövning utan att såväl marinens behov av ifrågavarande värnpliktiga i krigstid som ock konsekvenserna för landstormens del av en dylik ändring blivit fullt klarlagda. Jag finner mig därför icke, åtminstone för närvarande,

kunna framlägga förslag i angiven riktning. Förevarande moment bör därför bibehålla sin nuvarande lydelse. Emellertid bör det uppflyttas såsom mom. 3.

Mom. 5 i sin nuvarande lydelse bör utgå av samma skäl som anförts beträffande mom. 3.

Mom. 6. Detta moment bör uppflyttas såsom mom. 4. En mindre ändring har företagits med anledning av förslaget om upphävande av uppståndsindelningen inom beväringen.

§ 35.

Denna § är oförändrad.

§ 36.

Mom. 1. Detta moment är nytillkommet och betingas av förslaget om landstörmsövningar, som utförligt motiverats i propositionen angående försvarsväsendets ordnande.

Chefen för norra arméfördelningen har funnit det synnerligen önskvärt med bestämmelser om ytterligare en landstörmsövning om femton dagar, »i den mån medel härtill bleve beviljade». *Chefen för generalstaben* har ansett detta förslag värt synnerligt beaktande. Beträffande skälen för denna framställning må hänvisas till vad som under § 27 mom. 1 A anförts. Jag finner icke heller detta förslag böra föranleda någon åtgärd.

Mom. 2. Detta moment motsvarar nuvarande mom. 1. Ändringarna i första och andra styckena sammanhånga med uppståndsindelningens slopande och utvidgningen av landstörms uppgifter. Rörande den närmare motiveeringen härför hänvisas till propositionen angående försvarsväsendets ordnande. I denna har jämväl utvecklats, hurusom behovet att säkerställa krigsbemanningen å för marinen uttagna hjälpfartyg med lämpligaste till buds stående sjöfolk synes lättast och bäst kunna tillgodoses, om hjälpfartygens besättningar i största möjliga utsträckning få vid mobilisering kvarbliva å sina fartyg. Med nu gällande värnpliktslag kan landstörmen icke göras tillgänglig för sådan fartygstjänst. Det föreslagna tredje stycket i momentet utgör ett led i strävan att avhjälpa denna olägenhet. Stycket har — med allenast ett par mindre jämkningar — hämtats från försvarskommissionens förslag till värnpliktslag. Den anordning, som åsyftas i sistnämnda stycke torde vidare böra medföra ett tilläggsstadgande i fartygsuttagningslagen den 9 april 1926, av innehåll att ägare av uttaget fartyg skall vara skyldig att beträffande därå inmönstrad eller anställd personal på anmodan lämna uppgifter till vederbörande militärmyndighet.

Genom dessa förslag hava även de önskemål, som *chefen för marinstaben* framställt i skrivelse den 28 februari 1934, blivit tillgodosedda.

Mom. 3 och 4. I dessa moment, vilka motsvara de nuvarande mom. 2 och 3, vidtagna ändringar äro betingade av förslaget om landstörmsövningar i fred.

§ 37.

Av skäl, som utvecklats i propositionen angående försvarsväsendets ordnande, torde den för närvarande gällande inskränkningen i Konungens förfoganderätt över landstormen, som hänför sig till rummet, icke böra i oförändrad form bibehållas.

Liksom försvarskommissionen anser jag därför, att förevarande § i sin nu gällande lydelse bör utgå ur lagen. Emellertid lär förfoganderätten över landstormen böra begränsas i så måtto, att den icke må användas utom rikets gränser. Dock synes bestämmelsen i § 36 mom. 2 tredje stycket böra föranleda ett undantag från denna regel. I stället för det utgående stadgandet bör följaktligen i § 37 införas en bestämmelse i angiven riktning.

§ 38.

Denna § är oförändrad.

§ 39.

Uti denna § införda ändringar äro föranledda av förslaget om landstormsövningar i fred.

Värnpliktig, tillhörande landstormen, torde böra under fredstjänstgöring komma i åtnjutande av samma förmåner som värnpliktig, tillhörande beväringen. I anledning härav har en hänvisning gjorts till den § i värnpliktslagen, som innehåller bestämmelser härom för beväringen tillhörande värnpliktiga.

I fråga om värnpliktig, tillhörande landsstormen, vilken fullgör tjänstgöring i krigstid eller då rikets försvar i övrigt det kräver, bör emellertid den bestämmelsen bibehållas, som ålägger sådan värnpliktig att till viss tid själv anskaffa föda och beklädnad. Däremot har det syntts överflödigt att bibehålla bestämmelsen om att staten skall tillhandahålla vapen, ammunition m. m., då detta torde vara självfallet.

Den nuvarande indelningen av denna § i två moment har ansetts kunna bortfalla.

KAP. VI.

Om påföljd för åsidosättande av denna lags föreskrifter, så ock om laga förfall.

KAP. VII.

Om åtgärder med anledning av förseelser mot denna lag, så ock om användning av böter.

Dessa två kapitel äro oförändrat desamma som i nu gällande värnpliktslag.

KAP. VIII.

Särskilda bestämmelser.

§ 47.

Mom. 1 är oförändrat.

Mom. 2. Enligt gällande förordningar angående befäl i flottans och kustartilleriets reserver ingå i dessa bl. a. även flaggkorpraler. I flottans reserv finnas flaggkorpraler av tre kategorier, nämligen sådana som med ålderspension eller förtidspension avgått från beställning på aktiv stat (pensionsavgångna), sådana som vid eller efter avgång från beställning på aktiv stat eller reservstat utan förmån som nyss sagts på ansökan vunnit inträde i reserven (förtidsavgångna) och sådana som inom reserven vunnit sin första anställning som flaggkorpraler (i reserven utnämnda). I kustartilleriets reserv finnas däremot endast pensionsavgångna flaggkorpraler. Emellertid har i propositionen angående försvarsväsendets ordnande föreslagits, att även i sistnämnda reserv skulle ingå förtidsavgångna flaggkorpraler. Enligt förevarande moment gäller vad i värnpliktslagen stadgas om värnpliktiga i tillämpliga delar beträffande manskap, som tillhör härens, marinens eller flygvapnets reserv. Vissa av flaggkorpralerna i flottans och kustartilleriets reserver skulle således på grund härav vid samma tid som gäller för värnpliktiga överföras till landstormen och därmed intill utgången av värnplikts-tiden undandragas marinmyndigheternas disposition. I skrivelse den 6 maj 1935 har *chefen för marininstaben* hemställt om ändring i berörda hänseende, såvitt anginge flaggkorpralerna i flottans reserv. För att bringa de stadganden, som äro tillämpliga på åsyftade personal, i överensstämmelse med varandra, har jag ansett mig böra vidtaga en ändring i förevarande moment. Lämpligen torde dock det införda undantaget få en något vidare syftning än *chefen för marininstaben* avsett. I enlighet därmed har detsamma avfattats.

§ 48—50.

Dessa paragrafer äro oförändrade.

Bestämmelser om lagens ikraftträdande.

Grunderna för de i hithörande §§ innefattade bestämmelserna äro delvis angivna redan i propositionen angående försvarsväsendets ordnande. Här må endast anföras följande.

§ 51.

I fråga om tjänstgöringsskyldigheten i beväringen under fredstid för samtliga värnpliktiga, inskrivna före år 1937, läser den nu gällande värnpliktslagen i huvudsak böra tillämpas. Ett stadgande i sådan riktning har införts i § 53. I samband härmed torde i förevarande § böra utsägas, att lagen den 20 februari 1925 (nr 40) om ändrad utbildningstid för värnpliktiga av 1925 års klass skall upphöra att gälla.

§ 52.

Övergångsbestämmelserna i fråga om värnpliktstiden hava utformats sålunda, att de, som vid tiden för den nya lagens utfärdande enligt då gällande lag äro värnpliktiga, skola kvarstå såsom sådana i tre år utöver vad förut i sådant hänseende ålegat dem.

Att värnpliktiga, vilka såsom födda något av åren 1892 eller 1893 enligt 1901 års värnpliktslag inskrivits år 1913 resp. år 1914 samt med utgången av år 1934 resp. år 1935 upphört att tillhöra landstormen, icke skola återföras till denna på den grund att, såvitt angår förstnämnda kategori, år 1937 samt, vad beträffar sistnämnda kategori, åren 1937 och 1938 med tillämpning av de nya bestämmelserna skulle ingå i deras värnpliktstid, framgår indirekt därav, att övergångsbestämmelserna icke omfatta dessa årsklasser.

Att uppställa särskilda regler för övergången i vad avser uppståndsindelningens slopande har icke syntes erforderligt. Det skulle för övrigt ur flera synpunkter kunna vålla avsevärda olägenheter, därest man ännu under flera år framåt nödgades räkna med två uppstånd.

För tydlighetens skull läres i lagrummet böra angivas den tid, under vilken vissa av de före lagens ikraftträdande inskrivna årsklasserna alltjämt tillhöra beväringen.

§ 53.

Rörande huvudregeln i denna § får jag hänvisa till vad under § 51 anförts. Undantaget sammanhänger med att enligt den föreslagna härordningen repetitionsövningar vid infanteriet föreslås skola kunna anordnas allenast vartannat år. Beträffande de före år 1937 inskrivna, infanteriet tilldelade värnpliktiga bör då fullgörandet av den sista repetitionsövningen i förekommande fall kunna uppskjutas och förläggas till det år, då huvuddelen av de värnpliktiga, som inskrivits enligt den nya värnpliktslagen, skola fullgöra dylik övning.

§ 54.

Någon närmare motivering till denna § torde icke vara erforderlig.

§ 55.

Denna §, vilken motsvarar § 53 i nu gällande lag, avser att medgiva erforderliga jämkningar i inskrivningskontingenterna under den närmaste tiden efter den nya lagens ikraftträdande.

§ 56.

I propositionen angående försvarsväsendets ordnande har uttalats, att obligatoriska övningar vid landstormen böra anordnas tidigast med början år 1938. I anslutning härtill har i förevarande § stadgats, att § 36 mom. 1 skall lända till efter rättelse från och med den dag, Konungen bestämmer. Enligt sistnämnda stadgande skall landstormsövning fullgöras före utgången av andra året efter inträdet i landstormen. Härav torde följa, att värnpliktig,

som vid tidpunkten för stadgandets ikraftträdande tillhört landstormen mera än två år, icke är skyldig att deltaga i dylik övning.

Det lärer vidare redan ur utbildningssynpunkt vara erforderligt att från skyldighet att deltaga i landstormsövning befria jämväl värnpliktiga, som på grund av lagen den 24 februari 1933 (nr 48) om frikallelse, helt eller delvis, för vissa värnpliktiga från värnpliktens fullgörande under fredstid blivit frikallade från annan tjänstgöring än repetitionsövning. I anknypning till stadgandet i § 2 av nämnda lag har därför här intagits en bestämmelse i sådan riktning.

Att den, som på grund av bestämmelse i värnpliktslagen frikallats från värnpliktens fullgörande under fredstid, även är befriad från fullgörande av landstormsövning, torde utan särskilt stadgande vara tydligt.

§ 57.

Denna paragraf torde icke tarva någon motivering.

Efter härmed avslutad föredragning av ifrågavarande lagförslag hemställer departementschefen, att förslaget måtte föreläggas riksdagen till antagande.

Till denna av statsrådets övriga ledamöter biträdda hemställen lämnar Hans Kungl. Höghet Kronprinsen-Regenten bifall samt förordnar, att proposition i ämnet av den lydelse bilaga vid detta protokoll utvisar skall avlåtas till riksdagen.

Ur protokollet:

Nils Kinnander.
